Rok XIII. Warszawa, dnia 5 grudnia 1937 r. Nr. 23

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Bolesław Chomicz, Mikołaj Dolanowski, Józef Rożkowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

Polityka Kredytowa Komunalnych Kas oszczędności w Polsce[1])

Polityka kredytowa w czasach powojennych inaczej się kształtowała w tych krajach, które przechodziły mniejsze perturbacje swego systemu pieniężnego — a inaczej w krajach, które przeżywały głębokie wstrząsy, wywołane wahaniami wartości pieniądza.

Jednym bowiem z podstawowych warunków rozwoju operacji kredytowych w normalnych jego formach — jest ustalona i nie ulegająca zmianom wartość pieniądza.

Polska swym życiem gospodarczym związana była ściśle z trzema państwami zaborczymi — Austrią, Niemcami i Rosją. Spadek, a następnie zupełny zanik wartości walut tych państw, musiał wpłynąć na cały rynek pieniężny i kredytowy w Polsce. Mimo zastąpienia pieniądza państw zaborczych marką polską — do normalizacji stosunków kredytowych było jeszcze daleko. Wartość marki polskiej miał dopiero ustalić przyszły Sejm ustawodawczy. Mimo to jednak cieszyła się ona początkowo dużym zaufaniem nie tylko w kraju, lecz i za granicą — tak, że początkowo relacja marki polskiej równała się 1/10 dolara amerykańskiego. Uwzględnić jednak należy, że kraj był zupełnie zrujnowany długoletnią wojną światową, i że Polska do 1921 r. zmuszoną była toczyć wojnę o granicę wschodnią z Rosją sowiecką. Wojna, a następnie odbudowa gospodarcza wymagałaby olbrzymich wysiłków finansowych (straty wojenne obliczano na 1.800.000.000 $), na co Rząd nie mógł dostarczyć odpowiednich środków i co było powodem inflacji i spadku wartości marki polskiej.

W styczniu 1924 r. dolar kosztował 10 milionów marek, a oczekiwane ustalenie wartości marki polskiej oparło się na relacji jednego złotego do 1.800.000 marek.

Dewaluacja marki polskiej wywarła ujemny wpływ na normalizację rynku kredytowego. Zwłaszcza kredyt długoterminowy — tak potrzebny właśnie w okresie odbudowy zniszczonych gospodarstw — przestał istnieć, gdyż dawne wierzytelności sprowadził do wartości niełedwie groszowych, zaś nowego kredytu długoterminowego nikt nie udzielał.

Można jedynie mówić o wyjątku, jaki zachodził ze strony Państwa, które udzielało różnego rodzaju kredytów w formie pomocy rolniczej lub na odbudowę — były to jednak raczej subwencje, gdyż wartość sum zwróconych nie stała w żadnym stosunku do wartości pożyczonych. Toteż w takich warunkach powstał szalony popyt na kredyt, gdyż każdy chciał pożyczyć, aby za pożyczone pieniądze zyskać jakąś realną wartość, natomiast zwrócić pieniądze po czasie, gdy się w dalszym ciągu jeszcze bardziej zdewaluują. W związku z tym kredytowa stopa procentowa osiągnęła niebywałą wysokość i była określana nie w stosunku rocznym, lecz początkowo miesięcznym, a następnie dziennym.

Jednakże nawet wysoka stopa procentowa nie zdołała uchronić kredytodawców kredytów krótkoterminowych od strat na dewaluacji ponoszonych, toteż poczęto stosować zastrzeżenie waloryzacji w stosunku do dolara lub franka szwajcarskiego. W ostateczności dolar stał się drugą walutą i nawet po wprowadzeniu złotego utrzymał się długi czas, jako waluta pomocnicza obok złotowej — nie tylko z uwagi na początkowy brak zaufania do złotego, ale również ze względu na stosunkowo mały obrót pieniężny waluty złotowej.

Zatem dopiero od 1924 r., a więc od wprowadzenia złotego polskiego, możemy mówić o normalizacji stosunków kredytowych, która jednak z uwa-

1) Referat wygłoszony na walnym zgromadzeniu Zrzeszenia Słowiańskich Kas Oszczędności we wrześniu br. w Zagrzebiu.

gi na wyżej wspomnianą nieufność następowała bardzo powoli — zwłaszcza że w 1925 r. nastąpiła jeszcze deprecjacja waluty złotowej w stosunku do obcych walut, co tym bardziej skierowało uwagę i zainteresowanie raczej na obrót w walucie dolarowej.

Dopiero zatem od 1926 r. obserwować możemy w Polsce stały i silnie postępujący wzrost wkładów, a więc funduszów, z których mógł być odbudowany rynek kredytowy.

Jaką rolę odegrały tu komunalne kasy oszczędności, wskazuje następujące porównanie:

Ostatnia przedwojenna statystyka wykazuje, że na ogólną sumę oszczędności na ziemiach polskich, wynoszącą 3.118.500.000 franków szwajcarskich (à 172 zł za 100 Frs.) samorządowe kasy oszczędności zebrały 1.021.400.000 Frs., a więc prawie trzecią część ogólnej sumy oszczędności.

W 1926 r. na ogólną sumę oszczędności złotych 1,219.000.000 K .K. O., których było wówczas 199, reprezentowały zaledwie 94 milj. tj. ca 13-tą część ogólnej sumy.

Relacja ta poprawia się w K. K. O. następnie z roku na rok, na co wskazują poniższe cyfry:

rok	suma wkład. w Polsce		suma wkł. w K. K. O. łącznie z 2 niekom.	stosunek %
1928	2.678 miln.		359 miln.	13.4
1929	3.000 „		442 „	14.7
1930	3.025 „		582 „	19.2
1931	2.648 „	(dew. $)	603 „	22.8
1932	2.688 „		628 „	23.4
1933	2.719 „		615 „	22.6
1934	2.990 „		665 „	22.2
1935	3.030 „		711 „	23.4
1936	3.212 „		720 „	22.4

Jak z powyższego wynika, suma wkładów w K. K. O., stanowiąca początkowo siódmą część sumy oszczędności w Polsce, dochodzi w międzyczasie do czwartej części tej sumy, niezależnie od bezwzględnego jej wzrostu — przy czym również liczba K. K. O. wzrosła w tym czasie do 360, podczas gdy suma placówek bankowych wynosiła w dniu 1.I.1936 r. 199.

Ponieważ K. K. O. operują nie tylko wkładami oszczędnościowymi, lecz również kapitałami własnymi, a więc zakładowym i zasobowym, oraz kapitałami pożyczonymi, zwyczajnie suma akcji kredytowej prawie że się równa sumie wkładów, podczas gdy pogotowie lokaty, nieruchomości, ruchomości itd. znajdują pokrycie w innych funduszach. Przyjąć zatem należy, że wyżej wykazane sumy wkładów oszczędnościowych były bez mała zarazem sumami, jakie K. K. O. rozpożyczyły w tym czasie.

Dla przykładu wymieniam sumę akcji kredytowej w K. K. O.:

w 1934 r. 624 miln. zł,

w 1935 r. 660 miln. zł,

w 1936 r. 670 miln. zł, które to sumy są zaledwie o 7% niższe od sumy wkładów.

Wyjaśnić przy tym wypada, że K. K. O. w Polsce nie są skrępowane w swej akcji kredytowej i oprócz 5% stanu wkładów, jakie większe K. K. O. (posiadające ponad 200.000 zł wkładów) mają obowiązek lokować w pupilarnych papierach procentowych, reszta zebranych wkładów może być dowolnie lokowana. Praktycznie dzieje się w ten sposób, że K. K. O. rezerwują sobie ca 5 — 10% sumy wkładów w lokatach w bankach państwowych lub komunalnych, resztę zaś rozprowadzają w różnych formach kredytów.

Należy tu rozróżnić dwa główne rodzaje kredytów, a to długoterminowych i krótkoterminowych.

Kredyt długoterminowy, hipoteczny, anuitetowy był zasadniczo normalną formą kredytu przed wojną i wypełniał około 50 — 60% całej akcji kredytowej.

Jak już wyżej wspomniałem, dewaluacja zrujnowała zupełnie ten dział kredytu. Powojenna płynność i niepewność stosunków gospodarczych nie sprzyjała też rozwojowi kredytu długoterminowego, stąd też działalność kredytowa K. K. O. ogranicza się początkowo jedynie do kredytu krótkoterminowego.

Kredyt hipoteczny długoterminowy rozwija się jednak stopniowo w miarę normalizacji stosunków, głównie w kasach miejskich jako kredyt budowlany, a poza tym jako kredyt konwersyjny, którym ułatwiają kasy dłużnikom spłatę tych zobowiązań krótkoterminowych, które uległy zamrożeniu na skutek kryzysu, a więc spadku dochodowości i wartości zabezpieczenia.

Kredyt hipoteczny długo i średnioterminowy bywa udzielany jedynie w granicach pierwszej połowy wartości zabezpieczenia i to zasadniczo na pierwszym miejscu karty ciężarów.

Zasadniczym czynnikiem, który jest podstawą kalkulacji kredytu długoterminowego, są racjonalne normy szacunku przedmiotów stanowiących zabezpieczenie pożyczki oraz dochodów, jakie na przestrzeni czasu trwania stosunku pożyczkowego można z zastawionej hipoteki wydobyć.

Jak ważnym jest to zagadnienie, może nam posłużyć za dowód fakt, że zajmował się jego rozważaniem Międzynarodowy Kongres Kas Oszczędności w Paryżu.

Ceny nieruchomości jak i dochody z nich uzyskiwane są zależne od koniunktury, od wysokości obciążeń podatkowych, od ograniczeń, jakie stanowią ustawy w rodzaju np. ustawy o ochronie lokatorów dla realności miejskich, ustawy o zwolnieniach podatkowych dla nowo wznoszonych budynków itp.

Nie jest więc rzeczą łatwą wypośrodkować tak wartość przedmiotu, a tym samym i wysokość pożyczki, aby zmiany koniunktury nie powodowały takich wahań wartości i dochodu, które by stały się niebezpieczne dla wierzyciela hipotecznego na I miejscu.

W dążeniu do wzmocnienia pozycji wierzyciela — o ile chodzi o kredyt długoterminowy w listach zastawnych — ustawodawstwo polskie wyposażyło te instytucje w przywilej egzekucji bankowej, polegający na uproszczonym trybie egzekucji i na prawie wierzyciela do przejęcia przy drugiej licytacji przedmiotu hipoteki za cenę własnej pretensji. Przywilej ten — który do kas oszczędności nie ma zastosowania — wpłynął na politykę kredytową kas oszczęd-

ności bardzo silnie. Uczynił on bowiem bardzo często zupełnie nierealnym zabezpieczenie pretensji na drugim czy dalszym miejscu po pożyczce długoterminowej.

Stąd kasy oszczędności udzielając czy to kredytu długoterminowego, czy krótkoterminowego za hipotecznym zabezpieczeniem — udzielają go tylko przy uzyskaniu I miejsca. Chociaż czasami przepisy te są niedogodne dla właścicieli nieruchomości, to jednak wpłynęły one bardzo dodatnio i na spłacalność kredytów długoterminowych i uniemożliwiły dawniej dosyć częste, przesadne obdłużenie realności.

Jako dalsze ograniczenie ze względów utylitarnych jest zupełne zaniechanie udzielania tego rodzaju kredytów na niewydzielone idealne części obiektów.

Oprocentowanie kredytów długoterminowych jest zasadniczo niższe od kredytów krótkoterminowych i nie przekracza 8% — przy najwyższej granicy 9.5 — 10%, zaś w kasach położonych w zachodniej części kraju jest jeszcze niższe (6.5 — 7%).

Z chwilą ustabilizowania się stosunków powojennych K. K. O. przystąpiły zwolna do odbudowy kredytu długoterminowego, na co wskazują następujące cyfry dotyczące stanu pożyczek hipotecznych:

rok	1928	36.6	miln. złotych
„	1930	135	„ „
„	1934	164	„ „
„	1935	171	„ „
„	1936	165	„ „

Cyfry te wskazują na silny wzrost tego działu kredytu zaraz w pierwszych latach po ustaleniu wartości złotego, na utrzymujący się prawie stan w okresie kryzysu i lekki spadek na skutek nieudzielania pożyczek hipotecznych w 1936 r. związku z odpływem wkładów.

Niezalenie jednak od tego zaszły także wpływy koniunkturalne, które powiększyły znacznie stan pożyczek długoterminowych.

W szczególności wobec nieopłacalności prac w dziedzinie rolnictwa — z uwagi na spadek cen ziemiopłodów nastąpiło zamrożenie dotychczasowych kredytów udzielonych rolnikom, którzy znaleźli się poza możliwością dalszego regulowania swoich zobowiązań i opłacania wysokich odsetek, nie stojących w odpowiednim stosunku do tych dochodów z inwestycyj, które przy pomocy odnośnego kredytu poczyniono.

Suma kredytów, które na mocy przepisów ustaw oddłużeniowych dla rolnictwa K. K. O. skonwertowały z rozłożeniem spłaty na okres 16 lat za ulgowym oprocentowaniem 4.5% p. a. — wynosi blisko 100 miln. złotych. Jak z tego widać, jest to duży wysiłek pomocy świadczonej rolnictwu przez K. K. O. dla wydobycia go z impasu wywołanego kryzysem.

Na ogół jednak wobec poprawy sytuacji rolnictwa większość rolników spłaca przypadające raty regularnie, zaś płynność K. K. O. jest obecnie na ogół zadowalająca.

W związku z silniejszym odpływem wkładów w 1936 r. działalność kredytowa K. K. O. w ubiegłym roku w większości placówek została wstrzymana lub silnie ograniczona.

W obecnej chwili już od szeregu miesięcy działalność kredytowa jest znowu normalna, z tym jednak ograniczeniem, że długoterminowe pożyczki nie są na ogół udzielane z uwagi na to, że na skutek wspomnianego wyżej zaniepokojenia duże sumy terminowych wkładów oszczędnościowych w K. K. O. przesunęły się do grupy a/v. płatnych, względnie otrzymały krótsze terminy wypowiedzenia.

Oddłużenie rolnictwa, które w ten sposób pokrótce omówiłem, aczkolwiek obniżyło rentowność kas i osłabiło częściowo ich płynność — dało jednak bardzo poważne zmniejszenie ilości pretensyj dochodzonych przymusowo na dłużnikach.

Jeszcze jedna duża grupa kredytów nabrała w ogólnym procesie oddłużeniowym charakteru kredytów długoterminowych, a jest nią kredyt dla samorządów.

Ustawa wprowadziła możność przeprowadzenia postępowania układowego przez te samorządy, które wobec spadku dochodowości znalazły się poza możliwością normalnego obsługiwania swych zobowiązań, a kom. kasy oszczędności nie były również wolne od świadczeń w postępowaniu układowym na rzecz samorządów. Na ogólną sumę 124 miln. zobowiązań samorządów około 96.5 milion. zł zostało rozłożonych na długoletnie 30 — 36-letnie spłaty, przy obniżeniu stopy % do 6 — 7%.

Niezależnie od tej ustawowej akcji oddłużeniowej K. K. O. znalazły się w przymusowym położeniu konwertowania na długoletnie ulgowe spłaty tych pretensyj, które wprawdzie nie posiadały warunków ustawowej konwersji, jednakże wobec konieczności przeprowadzenia egzekucji niepewnej co do rezultatów, a również ze względów humanitarnych, z uwagi na trudne położenie dłużników — nadawały się do wyjątkowego potraktowania.

Takie dobrowolne układy stosowały K. K. O. zwłaszcza w stosunku do rolników, jednakże również konwertowały swe pretensje do właścicieli nieruchomości miejskich.

Ostatni bilans brutto K. K. O. na dzień 31.XII. 1936 r., wraz z dwiema niekomunalnymi kasami oszczędności, obrazuje całą ich działalność kredytową w sumie 669.7 miln. złotych. Chcąc uświadomić sobie, jaka część tych kredytów ma charakter długoterminowy, należało by uwzględnić przede wszystkim:

pożyczki hipoteczne	Zł 165.354.000
i układy konwers. na Bk Akc. . .	„ 84.110.000
a ponadto z różnych innych form kredytu wydzielić kredyty samorządowe, które zostały rozłożone na długoletnie spłaty na sumę ca	„ 96.500.000
Razem ca . . .	Zł 346.000.000

Suma ta stanowi ponad 51% ogólnego stanu akcji kredytowej i wskazuje na poważny wysiłek kom. kas oszczędności w ogólnej akcji zwalczania kryzysu. Jedynie bowiem długoterminowy i niskoprocentowy kredyt pozwoli na powrót równowagi na rynku kredytowym, bez zrujnowania dłużnika— równowagi zwichrowanej i wykrzywionej dyspro-

porcją cen i spadkiem normalnych wartości i dochodów w dobie minionego kryzysu.

Nawiązując do powyższego wskaźnika 51%, jako stopnia kredytowania na warunkach długoterminowych — zaznaczyć jeszcze należy, że jest to wskaźnik przeciętny, i że bardzo duża grupa K. K. O. obsługujących rejony powiatowe w przeciwstawieniu do miejskich — dokonała tego wysiłku w odniesieniu do rolników w znacznie wyższym stopniu, nierzadko sięgającym do 80 i więcej procent całego stanu własnej akcji kredytowej.

Zaznaczyć nadto należy, że wyżej wykazana suma układów konwersyjnych nie jest ostateczną, gdyż dopiero w roku bieżącym reszta układów została przeprowadzona — po zatwierdzeniu ich przez Komitet Konwersyjny przy Bku Akceptacyjnym, że zatem właściwy stan kredytów długoterminowych zwiększy się jeszcze o ca 15 miln. zł.

Jako kredyty krótko i średnioterminowe wykazuje ostatni bilans brutto na dzień 31.XII.1936 r. następujące formy kredytów (łącznie z 2-ma niekomunalnymi kasami oszczędności):

pożyczki	wekslowe	Zł 216.576.600
„	w rkach bieżących . .	„ 72.750.700
„	na zastaw pap. wart. i ruchom.	„ 37.652.000
„	skryptowe	„ 93.224.800
	Razem:	Zł 420.204.100

Obecna polityka kredytowa kom. kas oszczędności zmierza przede wszystkim do pogodzenia popytu kredytowego wywołanego znaczną poprawą koniunktury z interesami podyktowanymi położeniem K. K. O.

Obciążone znacznym zamrożeniem swego portfelu — muszą K. K. O. zwracać szczególną wagę na swą płynność, toteż najsilniejsza ich żywotność kredytowa objawia się w dziale pożyczek wekslowych. Są one udzielane zasadniczo na okres najdłużej 2½-letni, przez możliwość zmiany weksli co 3 miesiące z ca 10%-ową upłatą. Jednakże K. K. O. nie wiążą się tym terminem — mogą zatem żądać całej sumy wekslowej w dniu płatności weksli.

Drugą zaletą tej formy kredytu jest możność refinansowania się w razie potrzeby wypłat przez redyskont. Na ogół prawie wszystkie K. K. O. mają zarezerwowane odpowiednie kredyty redyskontowe w Bku Polskim i w bankach państwowych.

Przy udzielaniu kredytów jest również dokładnie badana ich przewidywana płynność przez ocenę możliwości, jakie stoją przy spłatach do dyspozycji dłużnika, z uwagi na jego dochodowość. Wymaganym jest nadto poręczenie dwu kredytowo odpowiednich osób, przy czym małżeństwa o współwłasności majątkowej traktowane są za jedną osobę. Dla kredytów większych wymagane jest poza tym zwykle zabezpieczenie hipoteczne.

Gdy już mowa o wysokości kredytów — nadmieniam, że K. K. O. regulują ją w granicach rozporządzenia swej władzy nadzorczej, która — po myśli odnośnej ustawy — reskryptem z dnia 10.XII. 1934 r. L:D. II. 23788/4/34 zarządziła, że wysokość udzielonych kredytów nie może przekraczać 1% stanu wkładów oszczędnościowych — z tym, że udzielenie kredytów ponad Zł 100.000, chociaż w granicach wyżej określonych, wymaga zezwolenia Minist. Skarbu. Niezależnie od tego statut wzorowy K. K. O. utrzymał dotychczasowe granice dla kredytów samorządowy. W szczególności pożyczki dla samorządów nie mogą przekraczać 20% stanu wkładów oszczędnościowych bez lokat, wedle ich wysokości na dzień 31.XII. roku poprzedzającego udzielenie kredytu — z tym, że do 10% tego stanu K. K. O. nie są skrępowane koniecznością odnoszenia się o zezwolenie do swej władzy nadzorczej.

Niezależnie od powyższych ram najwyższych granic kredytu Związki Kom. Kas Oszczędności, w wykonaniu swych obowiązków nałożonych na nie ustawą o K. K. O., w wypadkach zachodzącej konieczności regulują w drodze zarządzeń porewizyjnych wysokość udzielanych kredytów przez poszczególne kasy.

Pożyczki w rku bieżącym bywają udzielane przeważnie takim dłużnikom, którzy z jakichkolwiek powodów powinni być bardziej względnie traktowani. Tu przeważnie należą kredyty dla samorządów, dla instytucyj społecznych oraz dla takich osób prywatnych, które wprowadzając znaczne obroty wpłat i wypłat — przejściowo wchodzą w stan zadłużenia na różne sumy.

Jako zabezpieczenie tego rodzaju kredytów — odnośnie do poważniejszych sum — służą zapisy kaucyjne, w każdym zaś razie weksle kaucyjne z odpowiednią deklaracją i poręczeniami. Weksle in blanco na sumę Zł 10.000,— mogą być w myśl deklaracji dłużników dostemplowane stosownie do stanu zadłużenia, o ile zachodzi potrzeba wystawienia weksłu na sumę wyższą niż Zł 10.000,—.

Kredyt w rku bieżącym jest jednak formą najmniej pożądaną w działalności kredytowej K. K. O., gdyż zatraca rygory co do spłacalności i wykazuje słabą płynność, przy czym pozbawia kasy materiału redyskontowego.

Pożyczki pod zastaw papierów procentowych, bywają dość powszechnie udzielane. Udziela się ich w wysokości 60 — 75% wartości giełdowej zastawu.

Natomiast pożyczek pod zastaw ruchomości udzielają jedynie zakłady zastawnicze, których na podstawie specjalnego zezwolenia władz jest przy kom. kasach oszczędności kilkanaście w Polsce.

Zaliczki bywają na podstawie fachowego oceniciela udzielane na okresy 3-miesięczne z prawem prolongaty. Jako zastaw służą przeważnie precioza, a jedynie niektóre kasy mają uprawnienia zaliczkowania innych ruchomości, a w szczególności odzieży.

Płynność pożyczek pod zastaw jest na ogół dość dobra — tak, że K. K. O. chętnie rozwijają ten dział kredytu.

Pożyczki skryptowe są specjalną formą kredytu najwięcej wykorzystywaną przez rolników, a nazwa ich pochodzi od skryptu, w którym dłużnik stwierdza swój dług i zobowiązuje się do określonych spłat.

W skrypcie tym określone jest również zabezpieczenie i poręka oraz upoważnienie do wniesienia wpisu hipotecznego.

Okres czasu, na jaki pożyczka skryptowa bywa udzielana, ma zwykle charakter średnioterminowy i w związku z tym, a również z uwagi na dogodność

i taniość tej formy kredytu (bez zmiany weksli, a stopa procentowa niższa od normalnej stopy czynnej) — ten dział kredytu ma tendencję rozwojową, analogicznie do pożyczek hipotecznych.

Nie jest jednak obecnie możliwy dalszy rozwój tej formy kredytu, z uwagi na niemożność refinansowania się w wypadkach wzmożonych wypłat.

Rozpatrując działalność kredytową K. K. O. z punktu widzenia, jakie one popierają interesy, można ustalić następujące najogólniejsze zasady. W odróżnieniu kredytu konsumcyjnego na potrzeby związane ze spożyciem pewnych wartości, bez polepszenia przez to stanu majątkowego lub dochodów dłużników — od kredytu inwestycyjnego związanego z założeniem lub poprawą warsztatu pracy lub stosunków majątkowych — kom. kasy oszczędności jedynie wyjątkowo udzielają kredytu konsumcyjnego w wypadkach, gdy chodzi o okres przejściowy u dłużnika uzasadniającego, że stan jego stosunków majątkowych wkrótce ulegnie poprawie.

Natomiast inwestycje są zasadniczą pobudką, dla której K. K. O. zawsze chętnie służą pomocą kredytową w każdej dziedzinie.

Jako najważniejsze tego rodzaju kredyty wymienić należy kredyty budowlane, początkowo udzielane jako wekslowe w miarę postępu budowy do wysokości 25% wykonanych robót, następnie zaś po wykończeniu budowy ewent. zamieniane na hipoteczne, pożyczki na zakup gruntów, na założenie sklepu, warsztatu rzemieślniczego lub przemysłowego, na zakup surowców itp.

Dość często też zdarza się udzielanie przez kom. kasy oszczęd. kredytu konwersyjnego, którym dłużnik zaspokaja swoje różne zadłużenia zaciągnięte uprzednio na gorszych warunkach.

Biorąc pod uwagę okoliczność, w jakim stopniu poszczególne sfery społeczeństwa korzystają z działalności kredytowej kom. kas oszczędności — możemy ustalić następujące cyfry orientacyjne:

samorządy		18%
rolnictwo.		
w kasach miejskich ca	30%	
w kasach powiatowych ca	50%	
przeciętnie ca		37%
właściciele nieruch. miejskich:		
w kasach miejskich ca	35%	
w kasach powiatowych ca	15%	
przeciętnie ca		28%
kupiectwo		7%
rzemiosło, przemysł		5%
wolne zawody		5%
Razem:		100%

Podkreślam jednakże, że powyższe cyfry są jedynie orientacyjne i przeciętne, gdyż nie wszystkie K. K. O. prowadzą statystykę grup społeczeństwa korzystającego u nich z kredytu. Oczywiście w poszczególnych kasach stosunek ten doznaje różnych odchyleń, zwłaszcza co do pierwszych trzech z wymienionych grup, ze względu na to, że nie wszystkie K. K. O. mają pretensje do samorządów. Również dość często się zdarza, że w niektórych K. K. O. kredyty rolnicze dochodzą do ca 80% ich stanu akcji kredytowej.

Nie można pominąć — dla całokształtu działalności kredytowej kas — także współdziałania z bankami państwowymi i rozprowadzania przez kasy kredytów uzyskiwanych z tych źródeł. Oprócz bowiem kredytów ogólnych, jakie kasy w tych instytucjach uzyskują, istnieją jeszcze kredyty specjalne — tzn. celowe — które mają służyć specjalnie jako poparcie pewnych gałęzi produkcji.

Na pierwszy plan wybijają się tu kredyty rolnicze — uzyskiwane z Państw. Banku Rolnego i rozprowadzane przez kasy — przeważnie powiatowe. Kredyty te, jak sadownicze, siewne, na zakup bydła hodowlanego mają podnosić odnośne działy produkcji rolnej, inne — jak na wzorowe gnojownie, na ogniotrwałe krycie budynków, na zastaw rejestrowy zboża mają podnosić ogólną kulturę rolników i bronić ich przed koniecznością sprzedaży produktów bezpośrednio po zbiorach. Osobną grupę stanowią kredyty klęskowe służące na pomoc dla ludności rolniczej w okolicach nawiedzonych klęskami, jak gradobicie, powódź itp.

O ile chodzi o ludność miejską, to na specjalne wymienienie zasługują udzielane za pośrednictwem kas przez Bank Gosp. Krajowego kredyty rękodzielnicze, mające pomóc rzemiosłu w jego nieraz bardzo trudnych warunkach współzawodnictwa z przemysłem fabrycznym.

Kończąc powyższe omówienie działalności kredytowej K. K. O. w Polsce, podkreślam te zasadnicze momenty, które z niniejszego referatu się wyłaniają.

Przede wszystkim najistotniejszym jest to, że rola K. K. O. w tej dziedzinie była i jest dotąd bardzo doniosła, że działalność kredytowa tych kas utrzymuje się obecnie w stosunku ca $^1/_5$ części ogółu kredytów krótko i średnioterminowych, i że posiada na przyszłość wszelkie widoki pomyślnego rozwoju.

Dalej pierwszorzędne znaczenie posiada fakt, że K. K. O. w swej działalności kredytowej nie są skrępowane żadnymi zarządzeniami centralizacyjnymi, przez co mogą wysilić całą swoją energię w kierunku popierania wytwórczości i gospodarczych zagadnień w okręgu swej pracy.

Wreszcie nie pozostaje bez znaczenia, że K. K. O. wyszły zwycięsko z okresu impasu kryzysowego, ponosząc na rzecz jego zwalczenia bardzo duże ofiary i przystosowują swą działalność do nowych warunków konjunkturalnych, przy czym czynią postępy w tym kierunku, aby całą swą działalność kredytową oprzeć prawie wyłącznie na własnych i wkładkowych kapitałach.

Konstatując z zadowoleniem te zasadnicze momenty, możemy wziąć jeszcze pod uwagę solidność w pracy tych organów, które w K. K. O. trudnią się rozdzieleniem kredytów i ich obywatelskie należyte zrozumienie ciążących na nich obowiązków. Możemy podkreślić jeszcze należycie zorganizowany — już prawie we wszystkich placówkach — aparat zarządzający, uchwalający, kontrolujący, rewizyjny i nadzorczy ,a to w myśl nowych przepisów o K. K. O. z 1934 r. i przepisów wykonawczych z 1936 r., i sumując te wszystkie składniki wysnuć syntetyczny wniosek, iż K. K. O. w swej działalności kredytowej stoją i stać będą na wysokości swego zadania.

Dr Stefan Uhma
Prezes Związku K. K. O. we Lwowie.

Gmach Komunalnej Kasy oszczędności

W nr 6 „Oszczędności“ p. E. Kazimirski podniósł nie zawsze docenianą sprawę znaczenia wyglądu lokalu K. K. O. jako czynnika propagandowego. Na tym miejscu pragnąłbym poświęcić kilka uwag gmachowi komunalnej kasy oszczędności, a więc ująć to zagadnienie z nieco szerszego stanowiska.

Dotychczas często pokutowało mniemanie, że wszelki rozmach budowy, wszelkie budowanie na wyrost działać może odstraszająco. Wkładca miałby rzekomo obawę przed oddawaniem pieniędzy instytucji, która za te pieniądze budować będzie wspaniały gmach na swą siedzibę. Według tego poglądu kasa nie powinna upodobniać się zewnętrznie do wielkiego banku, pracującego w okazałych lokalach, a raczej powinnaby upodobnić się do niepozornego lichwiarza, operującego z ukrycia potężnymi srodkami.

Błędnym twierdzeniem byłoby znowu żądanie, by K. K. O. budowała na swój użytek wspaniały pałac bez istotnej tego potrzeby. Tam gdzie nie ma warunków rozrcstu operacyj, nie można także budować na wyrost.

„Oszczędnościowe“ względy sprawiły, że zaistniała tendencja przerabiania starych lokali, starych domów na siedziby kas. Przy tego rodzaju przeróbkach

Gmach KKO miasta Chorzowa.

kasy ograniczone były warunkami architektonicznymi istniejących budynków. Dlatego też nie zawsze osiągano taki lokal, jaki był potrzebny, a taki, na jaki warunki techniczne pozwoliły.

Hamulcem w budowaniu własnych domów dla kas są przepisy art. 28 rozporządzenia z 24.X.1934 r. o K. K. O., który między innymi przewiduje, że nabycie lub budowa nieruchomości dla własnego użytku może nastąpić tylko z funduszów zasobowych i o szczególnym przeznaczeniu na podstawie uchwały rady kasy i za zezwoleniem władzy nadzorczej. Wolno nadto kasie budować nieruchomości dla funduszu emerytalnego.

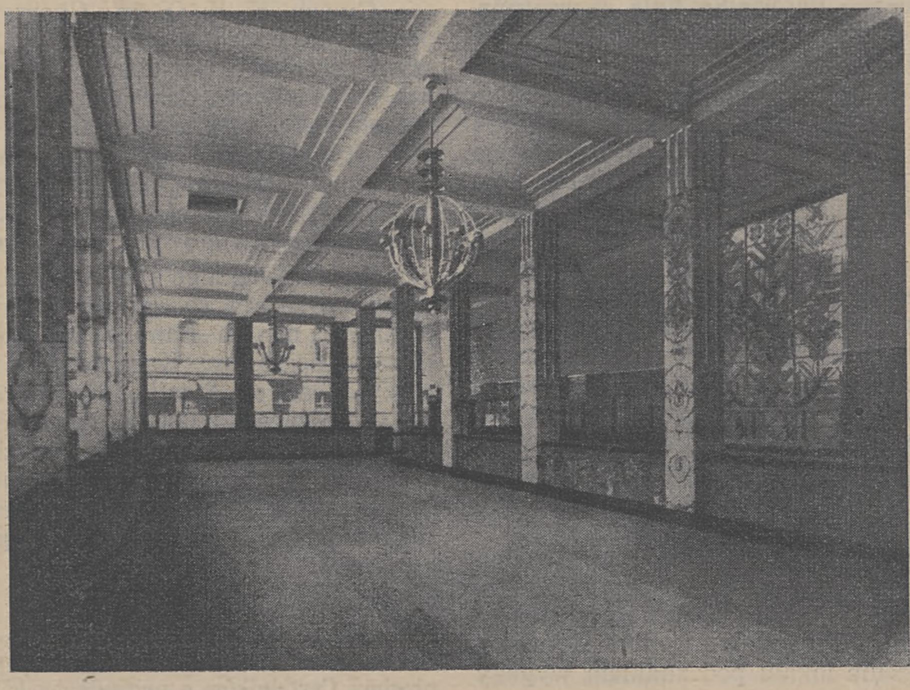
Ostatnie pięć lat działalności kas wypadły w okresie ciężkiej sytuacji gospodarczej. Zamrożeniu części wierzytelności towarzyszył odpływ wkładów bądź zahamowanie ich przyrostu. Ustawodawstwo oddłużeniowe nałożyło na kasy duże ciężary. W tych warunkach kasy zmuszone były wykazywać straty bądź niewielkie tylko nadwyżki bilansowe.

Obecnie więc na budowę nowych gmachów na użytek własny mogą sobie pozwolić tylko kasy zasobne, o dużych funduszach własnych, bądź też kasy o wielkiej dynamice rozwoju. Kasy nie posiadające dostatecznych funduszów zasobowych, z których zresztą tylko połowa mogłaby być użyta na budowę, zmuszone są wynajmować lokale, płacić koszty przeróbek, dostosowywać je do prymitywnych wymogów, a za to płacić niejednokrotnie znaczne czynsze. Częściej jeszcze zdarza się, że są lokatorami własnych związków założycielskich.

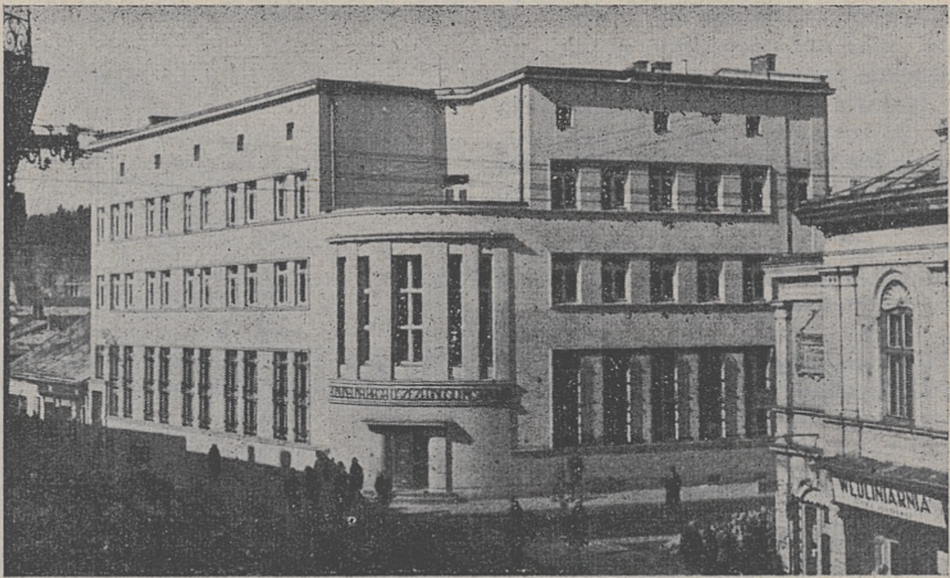
W połowie bieżącego roku wykończony został i oddany do użytku wspaniały nowoczesny gmach K. K. O. miasta Chorzowa. Nawiasem dodajmy, że kasy województwa śląskiego są pod tym względem bardzo uprzywilejowane, gdyż na 18 kas — 9 posiada

Gmach KKO miasta Chorzowa.

Widok sali operacyjnej KKO m. Chorzowa.

Gmach KKO miasta Sanoka.

już własne gmachy. W roku bieżącym wykończono wzgl. są na wykończeniu dalsze trzy gmachy, a mianowicie obok K. K. O. m. Chorzowa poświęcony został w dniu 31 października gmach K. K. O. pow. Rybnickiego, a w końcu roku będzie gotowy piękny gmach K. K. O. miasta Bielska.

Reprodukujemy obok parę zdjęć gmachu K. K. O. m. Chorzowa. Kasa to duża, bo posiadająca 23.665.000 zł sumy bilansowej. Dynamika rozwoju kasy znaczna. Ilość klientów załatwianych dziennie ponad 2000. Gmach kasy jest typem gmachu dla dużej kasy miejskiej. Posiada 10 pięter, 46 metrów wysokości, 24.000 m³ objętości. Parter i dolne piętra urządzone są na lokal biurowy. Część parteru i specjalne skrzydło parterowe obrócono na wielką halę operacyjną, której perspektywę podajemy wyżej. Wyższe piętra przeznaczono na lokale mieszkalne dwu i wielopokojowe. W stosunku do cen miejscowych czynsze oznaczono niskie, mimo to lokale rentują się na około 5% kosztów budowy. Całość konstrukcji wykonano ze stali. Tak hala operacyjna jak i pokoje biurowe posiadają dużo światła dzięki wielkim szybom i jasnym ścianom. Słupy i lady dla klientów wykonano z krajowego materiału, tzn. alabastru, marmuru kieleckiego i sztucznego kamienia, obramienia i okucia wykonane są z metalu chromowanego. W hali operacyjnej urządzone są transportery taśmowe i inne instalacje, pozwalające urzędnikowi załatwiać klienta siedząc stale przy biurku. Księgowość kasy zmechanizowana, przy czym używane są maszyny „National". Zapewnia to bardzo szybką (3 minuty) obsługę klienta. Meble kasy dostosowano do charakteru budynku i rodzaju księgowości (kształt, wielkość szuflad itp.). Tendencją, widoczną na pierwszy rzut oka, było stworzenie harmonijnej i jednolitej całości. Osiągnięto to, gdyż całość urządzenia podporządkowano architekturze. Poza walorami estetycznymi dbano przede wszystkim o urządzenie lokalu pod znakiem wygody klienta kasy i personelu.

Poza walorami omówionymi wyżej, gmach K. K. O. m. Chorzowa posiada dużą siłę propagandową. Jest największym domem w dużym stosunkowo i ruchliwym ośrodku przemysłowym. Umieszczoną na szczycie kasy reklamę neonową widać w promieniu kilkunastu kilometrów. Świeżo po wybudowaniu gmach ten budzi zrozumiałe duże zainteresowanie w całym nieomal Śląsku, a nawet i poza nim. Oczywiście z biegiem czasu zainteresowanie gmachem osłabnie, w każdym bądź razie będzie on jeszcze długie lata „osobliwością" miasta, będzie się rzucał w oczy przechodniom, a przez to nie pozwoli ludności zapomnieć o tym, że K. K. O. pracuje na miejscu, będzie zatem spełniał lepszą nawet od afiszów pracę propagandową.

Gmach K. K. O. m. Chorzowa uchodzić może obecnie za wzorowy gmach kasy miejskiej w większym ośrodku. Przy okazji postaramy się przedstawić czytelnikom „Oszczędności" drugi z kolei nowy gmach kasy, jaki zbudowano na siedzibę K. K. O. pow. Rybnickiego. Jest to kasa mniejsza, licząca do 5 milionów wkładów, o dynamice rozwojowej ustabilizowanej, tak że jej lokal może służyć za wzór innym kasom powiatowym i mniejszym miejskim.

Wzorem takiego gmachu jest również poświęcony we wrześniu rb. gmach Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Sanoka w Małopolsce, w 35-lecie działalności Kasy. Kasa posiada kapitały obrotowe w wysokości ok. 3 milionów złotych, a kapitały własne wynoszące 535.000 zł. Nie znamy wymiarów i danych technicznych budowli. W każdym razie, jak widać z fotografii, jest to piękny budynek, o wyglądzie nowoczesnym, będący z pewnością ozdobą miasta, a znakomitym czynnikiem propagandy dla Kasy [1]).

Es.

1) W miarę posiadanych materiałów będziemy zamieszczać fotografie gmachów naszych K. K. O. Dlatego prosimy Czytelników o przysyłanie do Redakcji, bądź biura Związku K. K. O. fotografii lokali kas, nie koniecznie mieszczących się we własnych budynkach. *(Redakcja)*.

Notatki i uwagi

Działalność kredytowa KKO m. st. Warszawy wśród rzemiosła oraz drobnego i średniego przemysłu.

Dążąc do bezpośredniego porozumienia się ze sferami gospodarczymi stolicy, K. K. O. m. st. Warszawy organizuje konferencje z przedstawicielami zainteresowanych sfer gospodarczych. Zadaniem tych konferencyj jest zorientowanie sfer gospodarczych reprezentujących drobne i średnie warsztaty pracy co do warunków, na jakich Kasa obecnie udziela kredytów, jak również wspólne naradzenie się, jakie udogodnienia należało by jeszcze wprowadzić, aby—w granicach bezpieczeństwa operacyj — rozszerzyć działalność kredytową Kasy wśród drobnych i średnich przedsiębiorców. Dotychczas Kasa odbyła konferencję ze sferami rzemieślniczymi i z przedstawicielami drobnego i średniego przemysłu.

Konferencja z rzemiosłem odbyła się — jak już pokrótce donieśliśmy w numerze poprzednim — w dniu 17 listopada i wzięli w niej udział przedstawiciele 40 cechów rzemieślniczych.

Konferencję zagaił p. M. Dolanowski, naczelny dyrektor Kasy, przedstawiając cele konferencji.

Jak wynika z przemówienia dyrektora wydziału pożyczek, p. W. Starkiewicza, Kasa udziela pożyczek rzemieślniczych w sumach od kilkuset do 5.000 złotych, zależnie od odpowiedzialności majątkowej klienta. Jako zabezpieczenie kredytu służy weksel podpisany przez dłużnika i 2 poręczycieli majątkowo odpowiedzialnych w stosunku do sumy pożyczki. Kasa przyjmuje również zabezpieczenie hipoteczne i wówczas odpada gwarancja poręczycieli. Tej jednak formy zabezpieczenia Kasa bezwzględnie nie wymaga, biorąc za podstawę oceny stanu majątkowego petenta jego warsztat pracy i zdolność wytwórczą.

Pożyczek udziela się na przeciąg 2 lat, przy czym spłata następuje w 4 ratach półrocznych po 25%. Stopa procentowa od pożyczek do 1.000 zł wynosi 6% w stosunku rocznym, ponad 1.000 zł — 7% w stosunku rocznym.

Pożyczki rzemieślnicze są więc dogodniejsze od innych pożyczek, gdyż normalne pożyczki oprocentowane są na 7½% w stosunku rocznym, termin ich spłaty nie przekracza 5 kwartałów i co 3 miesiące wymagana jest wraz ze zmianą weksli spłata 20% sumy.

Licząc się z wrastającymi potrzebami rzemiosła ostatnio Dyrekcja Kasy podwyższyła maksymalną granicę kredytu rzemieślniczego na jeden warsztat pracy do 10.000 zł.

Ponadto chcąc ułatwić otrzymanie pożyczki słabszym finansowo rzemieślnikom, Kasa postanowiła przyjmować przy pożyczkach do 500 zł poręką pracujących samodzielnie członkow rodziny.

Suma już przyznanych pożyczek rzemieślniczych na dzień 31.X.1937 wynosi zł 810.81,—.

Drugi rodzaj pożyczek rzemieślniczych stanowi uruchomiony z okazji X-lecia Kasy „ulgowy kredyt rzemieślniczy". Pożyczki te różnią się od tamtych tym, że oprocentowanie ich wynosi 1% w stosunku rocznym, zamiast wekslu przyjmowany jest skrypt dłużny bez dodatkowych poręczeń; spłaty są niskie, a maksymalna wysokość pożyczki nie może przekraczać 250 zł na pojedyńczy warsztat.

Na pożyczki tego rodzaju przeznaczono sumę 100.000 zł i wydaje się je na podstawie uchwał specjalnej komisji, w skład której wchodzi delegat rzemiosła.

Kończąc swoje sprawozdanie p. dyr. Starkiewicz zaznaczył, że dzięki znacznemu wzrostowi własnych środków obrotowych Kasa stara się w interesie ogólnym omawianą akcję kredytową pogłębić i rozszerzyć tak, aby objąć nią wszystkie warsztaty rzemieślnicze na terenie stolicy. Z tych względów zainicjowana przez p. dyr. Dolanowskiego konferncja ma dać okazję miarodajnym czynnikom świata rzemieślniczego do wyrażenia uwag i życzeń odnośnie rozwoju kredytów rzemieślniczych, które Kasa będzie starała się uwzględnić.

W dyskusji, jaka się rozwinęła, zabierali głos: prezes Zw. Izb Rzemieślniczych, p. A. Snopczyński, dyr. Zw. Izb Rzemieślniczych, p. B. Sikorski, oraz pp.: Rudnicki, J. Mencel, Kowalski, Mironowicz,Grodzicki, Pazderski i inni.

Mówcy w swoich referatach przedstawiali postulaty rzemiosła dotyczące: sposobu udzielania kredytu, łagodniejszej oceny zabezpieczenia, terminu spłaty, kredytu gwarancyjnego i fakturowego, dyskonta, cesji zobowiązań płatniczych instytucji państwowych i samorządowych oraz moralnej odpowiedzialności rzemieślnika - kredytobiorcy, jak również sprawy oparcia się przy udzielaniu pożyczek w szerszej niż dotychczas mierze na opinii cechów.

Dalsza konferencja odbyła się w dniu 25 listopada z przedstawicielami drobnego i średniego przemysłu. Wzięli w niej udział zaproszeni przez Kasę przedstawiciele centralnego związku oraz branżowych organizacji drobnego i średniego przemysłu.

Po zagajeniu konferencji przez p. naczelnego dyrektora Dolanowskiego i po referacie p. dyrektora Starkiewicza, który wyjaśnił, że Kasa udziela krótko i średnio-terminowych kredytów w formie: pożyczek wekslowych, dyskonta, kredytu otwartego w rachunku bieżącym, kredytów zabezpieczonych cesją należności za dostarczone towary wzgl. wykonane roboty oraz w formie gwarancji — zebrani witając z radością inicjatywę Kasy przy zwołaniu tej konferencji wypowiedzieli pod adresem Dyrekcji swe dezyderaty.

W dyskusji zabierali głos: imieniem Przemysłowców Mydlarskich — p. Borki, Fabryk Farb i Lakierów — p. Zięborak, Przem. Farmaceutycznego — p. Finowicki, Fabr. Wyr. Perfum. Kosmet. — p. Góralski, Stow. Restauratorów — p. Wróblewski, Fabr. Cukru i Czekolady — p. Danielewicz, Przem. Ceramicznego — p. Burdzyński, Produc. Smarów i Tłuszczów Tech. — p. Kronstein.

Przedstawione dezyderaty dotyczyły: ułatwień w zabezpieczeniu kredytu, dłuższego terminu jego płatności, zastawowych kredytów towarowych na surowce, kredytów inwestycyjnych oraz zasięgania opinii związków branżowych o pożyczkobiorcach.

Zamykając obie konferencje p. dyr. Dolanowski oświadczył, że do złożonych dezyderatów Kasa ustosunkuje się życzliwie i starać się będzie — w ramach obowiązujących przepisów i statutu — zaspokoić w sposób możliwie najlepszy i najszerszy potrzeby kredytowe tych drobnych i średnich warsztatów pracy, do współpracy z którymi została w pierwszym rzędzie powołana.

Kronika ustawodawcza i sądowa

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Rozgraniczenie właściwości władz skarbowych i władz sądowych przy egzekucji w trybie administracyjnym.

Poniżej zamieszczamy orzeczenie Trybunału Kompetencyjnego (L. Rej. 1/1937) w sporze o właściwość władz przy egzekucji w trybie administracyjnym:

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Kompetencyjny w składzie:

Przewodniczący: Prezes Jan Kopczyński,

Sędziowie: Prezes Bolesław Pohorecki, Wacław Borkowski, Dr Włodzimierz Dbałowski, Dr Karol Bernaczek, Prof. Dr Jerzy Panejko, Prof. Dr Stanisław Kasznica,

przy udziale Sekretarza: Dra Stefana Łuszczkiewicza,

po przeprowadzonej w dniu 22 września 1937 r. rozprawie w sporze o właściwość między Izbą Skarbową w Łodzi a Sądem Okręgowym w Kaliszu, wytoczonym przez Józefa Mitułę, Bolesława Wikę i Adama Sikorskiego, zamieszkałych w Klonowej, w powiecie sieradzkim, w ich sprawie przeciwko Komunalnej Kasie Oszczędności powiatu Sieradzkiego w Sieradzu o uznanie zobowiązań wekslowych za nie podlegające wyegzekwowaniu i umorzenie egzekucji administracyjnej, po wysłuchaniu sprawozdania oraz głosów przedstawicieli osób interesowanych: Józefa Mituły, Bolesława Wiki i Adama Sikorskiego — adwokata Dra Antoniego Chmurskiego, Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Sieradzkiego w Sieradzu — adwokata Jana Tadeusza Nejmarka — uznaje, **że władzą właściwą do orzekania w sprawie niniejszej o zasadności roszczeń objętych tytułami wykonawczymi Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Sieradzkiego w Sieradzu jest sąd powszechny, uchyla postanowienie Sądu Okręgowego w Kaliszu z 28 — 29 kwietnia 1936 r. Ca 419/36 i przekazuje sprawę temuż Sądowi do dalszego postępowania.**

Uzasadnienie.

Na podstawie wniosków egzekucyjnych i dołączonych do nich wykazów zaległości (tytułów wykonawczych) Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Sieradzkiego w Sieradzu Urząd Skarbowy w Sieradzu zarządzeniami z 25 września 1935 r. Nr 20853, 20854 i 20946 wszczął egzekucję przeciwko Józefowi Mitule, Bolesławowi Wice i Adamowi Sikorskiemu w Klonowej, celem ściągnięcia należności Kasy z pożyczek wekslowych w kwocie 42 zł 90 gr, 43 zł 63 gr i 41 zł 57 gr.

Podanie wymienionych z 4 listopada 1935 r. o umorzenie postępowania egzekucyjnego z powodu niepłatności powyższych należności Urząd Skarbowy w Sieradzu decyzją z 13 grudnia 1935 r. pozostawił bez rozpatrzenia. Odwołania od tej decyzji Izba Skarbowa w Łodzi orzeczeniem z 28 listopada 1936 r. Nr II. 4/1/182/Z. O/A/36 nie uwzględniła, ponieważ 1) wnioski egzekucyjne K. K. O. odpowiadają wymogom § 14 rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 580) i mogą stać się podstawą wszczęcia egzekucji administracyjnej ze względu na postanowienie art. 39 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860), 2) przepisy rozporządzenia o postępowaniu egzekucyjnym nie uprawniają urzędów skarbowych do badania oświadczenia wierzyciela, który przesłał do wyegzekwowania wniosek egzekucyjny, iż należność objęta wnioskiem egzekucyjnym jest płatna i dojrzała do egzekucji.

Równocześnie z odwołaniem do Izby Skarbowej w Łodzi wnieśli wymienieni w dniu 3 stycznia 1936 r. do Sądu Grodzkiego w Sieradzu pozew przeciwko K. K. O. w Sieradzu z żądaniem uznania roszczenia K. K. O. za nie podlegające wyegzekwowaniu i uchylenia „tytułów wykonawczych K. K. O. vel zarządzeń egzekucyjnych Urzędu Skarbowego w Sieradzu z 25 września 1935 r.“.

Sąd Grodzki w Sieradzu postanowieniem z 3 stycznia 1936 r. C. 6/36 zawiesił celem zabezpieczenia pozwu postępowanie egzekucyjne, wszczęte przez Urząd Skarbowy w Sieradzu. Przeciwko temu postanowieniu wniosła K. K. O. w Sieradzu zażalenie, podnosząc zarzut niedopuszczalności drogi procesu cywilnego. Sąd Okręgowy w Kaliszu postanowieniem z 31 stycznia 1936 r. Nr Cz. 21/36 zatwierdził postanowienie Sądu Grodzkiego, uznając tenże Sąd za właściwy do rozpoznania powództwa opartego na § 1 p. 1 art. 566 k. p. c. Następnie Sąd Grodzki w Sieradzu wyrokiem z 17 marca 1936 r. Nr C. 6/36 uznał roszczenie K. K. O. za nie podlegające wyegzekwowaniu, odnośne tytuły wykonawcze i zarządzenia egzekucyjne Urzędu Skarbowego w Sieradzu z 25 września 1935 r. za pozbawione skutków prawnych i umorzył egzekucję prowadzoną na podstawie tych zarządzeń egzekucyjnych.

Na skutek skargi apelacyjnej K. K. O. w Sieradzu Sąd Okręgowy w Kaliszu postanowieniem z 28 — 29 kwietnia 1936 roku. Ca. 419/36 uchylił wyrok Sądu Grodzkiego i odrzucił powództwo Mituły, Wiki i Sikorskiego przeciwko K. K. O. w Sieradzu. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podniósł, opierając się na brzmieniu § 3 art. 566 k. p. c., że droga procesu cywilnego jest w danej sprawie niedopuszczalna i że jedyną instancją do uchylenia orzeczeń urzędów skarbowych, w przedmiocie egzekucji, jest izba skarbowa, nigdy zaś władza sądowa, która działać może jedynie w wypadku przewidzianym w § 38 przepisów o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

W tym stanie rzeczy Mituła, Wika i Sikorski złożyli w dniu 19 lutego 1937 r. w Trybunale Kompetencyjnym wniosek o rozstrzygnięcie sporu negatywnego co do właściwości władz, ponieważ zarówno Izba Skarbowa w Łodzi jak Sąd Okręgowy w Kaliszu uznały się za niewłaściwe do orzekania w sprawie wnioskodawców o zasadność roszczeń K. K. O. i dopuszczalność ich egzekwowania.

Trybunał Kompetencyjny zważył co następuje.

Według art. 39 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) należności pieniężne kas oszczędności w sumie nie przekraczającej 1 000 zł mogą być ściągane w trybie administracyjnym. Tytuł wykonawczy dla tych należności stanowią wykazy zaległości z ksiąg handlowych, wystawione przez kasę oszczędności i zaopatrzone przez nią stwierdzeniem, że pretensja prawnie dojrzała do egzekucji.

Tak sporządzony tytuł wykonawczy stanowi według przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 roku o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 580) podstawę dla wdrożenia przez właściwy urząd skarbowy na wniosek wierzyciela egzekucji. Rozporządzenie to normuje całokształt postępowania egzekucyjnego, m. in. wypadki, w których urząd skarbowy zarządza zawieszenie i umorzenie egzekucji. W szczególności § 35 (1) p. c. cyt. rozporządzenia postanawia, że wdrożona egzekucja zostanie umorzona, jeżeli ostatecznym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony skutków prawnych. Z przepisów

tych wynika, że umorzenie wdrożonej przez urząd skarbowy egzekucji należy wyłącznie do właściwości urzędu skarbowego, od którego decyzji służy zobowiązanemu i wierzycielowi odwołanie do izby skarbowej (§ 51), **że natomiast pozbawienie skutków prawnych tytułu wykonawczego, będącego podstawą egzekucji, nie należy do właściwości przeprowadzających egzekucję władz skarbowych, o ile te władze nie są zarazem wierzycielem, a w konsekwencji, że te władze nie są w toku postępowania egzekucyjnego właściwe do rozpatrywania zarzutów zobowiązanego przeciwko zasadności roszczenia, objętego przedstawionym przez wierzyciela tytułem wykonawczym.** Rozporządzenie Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 roku nie reguluje kwestii właściwości władz, powołanych do rozstrzygnięcia sporów o zasadność roszczenia, objętego tytułem wykonawczym, bądź o pozbawienie skuteczności prawnej tytułu wykonawczego. Rozstrzygnięcie tej kwestii zależy zatem od natury prawnej danego roszczenia. **Spory o zasadność roszczenia opartego na tytule publiczno - prawnym należą z reguły do właściwości władz administracyjnych (por. art. 566 § 3 k. p. c.), jeżeli zaś spór dotyczy roszczenia prywatnoprawnego, właściwą władzą są zgodnie z art. 2 k. p. c. sądy powszechne.**

W świetle powyższych wywodów stanowisko Izby Skarbowej w Łodzi, zajęte w orzeczeniu z 28 listopada 1936 roku w odniesieniu do zarzutów powodów, podniesionych przeciwko wdrożeniu egzekucji przez Urząd Skarbowy w Sieradzu, należy uznać za trafne. Natomiast rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Kaliszu z 28 — 29 kwietnia 1936, uchylające wyrok Sądu I instancji i odrzucające powództwo powodów jest tylko o tyle uzasadnione, o ile dotyczy żądanego w pozwie z 3 stycznia 1936 r., wniesionym do Sądu Grodzkiego w Sieradzu, uchylenia zarządzeń egzekucyjnych Urzędu Skarbowego w Sieradzu z 25 września 1935 r. i umorzenia egzekucji. Ponieważ jednak przedmiotem pozwu było także żądanie uznania przez sąd roszczeń K. K. O. z zobowiązań wekslowych powodów za nie podlegające wyegzekwowaniu, a więc roszczeń opartych na tytule prywatno-prawnym, to **wbrew zapatrywaniu Sądu Okręgowego rozpoznanie tego żądania powództwa, jako sporu o prawo prywatne, należy według art. 2 k. p. c. do właściwości sądów powszechnych.**

W wyniku powyższych rozważań Trybunał Kompetencyjny, uznając bezzasadność twierdzenia przedstawiciela Komunalnej Kasy Oszczędności na rozprawie, jakoby w niniejszej sprawie nie zachodził negatywny spór o właściwość, w myśl art. 23 ust. 4 ustawy z 25 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 126, poz. 897) orzekł, jak wyżej.

Warszawa, dnia 22 września 1937 r.

Na oryginale właściwe podpisy.

Prolongata weksli dłużnika pod nadzorem sądowym.

Indos, dokonany przez dłużnika w czasie trwania odroczenia wypłat, o tyle tylko rodzi zobowiązanie wekslowe, o ile zawiera podpis nadzorcy sądowego, chociażby indosowany weksle był wydany w zamian wekslu, wydanego przed wszczęciem postępowania nadzorczego.

Bank Gospodarstwa Krajowego w powództwie przeciwko Chemii i Chai F. żądał zasądzenia od pozwanych solidarnie sumy z weksli protestowanych. Weksle te były wydane firmie W. M., która podczas postępowania nadzorczego weksle ustąpiła pozywającemu Bankowi w zamian za weksle poprzednio już zdyskontowane w wymienionym Banku.

Zarówno Sąd Okręgowy jak i Sąd Apelacyjny powództwo uwzględniły.

Skarga kasacyjna pozwanych obejmowała między innymi zarzut naruszenia art. 12, 13 i 15 prawa wekslowego (dawnego) przez uznanie zbędności podpisu nadzorcy względnie kuratora lub syndyka upadłości firmy W. M., aczkolwiek indos przez tę firmę dokonany został na wekslach bądź podczas postępowania nadzorczego, bądź też upadłościowego; przesłanka Sądu, że sporne weksle wydane zostały w zamian za poprzednie weksle i pozywający Bank jest osobą trzecią w rozumieniu art. 16 prawa wekslowego, choćby indos był nieprawidłowy, jest nieistotną.

Sąd Najwyższy zarzut powyższy uznał za uzasadniony, gdyż weksle zaindosowane zostały po dacie wystawienia, kiedy według ustaleń Sądu firma W. M. znajdowała się pod nadzorem; zobowiązanie wekslowe w formie indosu mogło być ważnie zaciągnięte i mogło skutkować prawidłowe przejście praw z weksli na pozywający Bank jedynie przy zastosowaniu się do przepisu art. 17 rozp. o zapobieganiu upadłości.

Czyny dłużnika nadzorowanego, zdziałane wbrew temu artykułowi, wymagającemu zezwolenia nadzorcy przy zaciąganiu zobowiązań, prócz koniecznych do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa, nie mają żadnych skutków prawnych, akty zaś prawne zdziałane na tej podstawie są nie ważne.

Przesłanki Sądu, iż zarzut braku podpisu nadzorcy sądowego na indosie, przenoszącym prawo wekslowe na pozywający Bank, jest nieistotny z tego rzekomo względu, iż dyskonto weksli przed ich zamianą na weksle sporne nastąpiło przed wszczęciem postępowania nadzorczego, oraz iż dla wymiany weksli nie był potrzebny podpis nadzorcy sądowego — nie można uznać za prawidłowe, albowiem weksle sporne stanowią samoistne zobowiązanie, do którego stosuje się przepis art. 17 rozp. o zapob. upadłości, chociażby weksle te miały być wydane w zamian poprzednio wydanych przed wszczęciem postępowania nadzorczego.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 8.X.1936 r. (C. I. 423/36).

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego, zesz. VII z r. 1937, Nr kol. 245.

Umowa o pracę na czas próbny.

W myśl art. 7 rozp. Prez. Rzplitej z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, ograniczającego okres umowy próbnej do 3 miesięcy, w przypadku zawarcia umowy próbnej najpierw na okres jednego miesiąca, a następnie umowy na okres dalszych 6 miesięcy również tytułem próby, — należy uznać, iż druga umowa miała charakter próbny tylko przez dwa miesiące, skoro zaś zawarta była na 6 miesięcy, mogła być po upływie tego czasu rozwiązana; nieważność bowiem po upływie 2 miesięcy takiej umowy, jako próbnej, nie może nadać umowie po upływie tego okresu czasu charakteru umowy, zawartej na czas nieokreślony.

Sąd Pracy z powództwa A. W. zasądził od Sp. Akc. „Florianka“ zł 1.435, w tym zł 1.050 wynagrodzenia za rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia. Sąd Okręgowy, do którego odwołały się obie strony zmienił wyrok Sądu Pracy o tyle, że zasądzoną sumę zmniejszył do zł 525, w pozostałej zaś części powództwo główne oddalił, zatwierdzając co do reszty wyrok Sądu Pracy.

Powód A. W. w skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 7 rozp. z 16.III.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, przez uznanie, że w danym wypadku miała miejsce umowa stron zawarta na czas określony.

Sąd Okręgowy, ustaliwszy, że strony zawarły umowę próbną najpierw na okres jednego miesiąca, a następnie na

okres dalszych sześciu miesięcy również tytułem próby, opierając się na art. 7 rozp. z dn. 16.III.1928 r. uznał, że druga umowa zawarta przez strony mogła być umową tylko przez pierwsze dwa miesiące, skoro zaś zawarta została na okres 6 miesięcy, mogła być rozwiązana po upływie tego czasu. Nieważność bowiem tej umowy, jako umowy na próbę po upływie 2 miesięcy, nie mogła wbrew poglądowi skarżącego nadać umowie po upływie tego okresu czasu charakteru umowy, zawartej na czas nieokreślony.

Sąd Najwyższy nie podzielił słuszności zarzutu skarżącego, oddalając skargę.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 26.VIII.1936 (C. I. 1065/36).

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego zesz. VI z r. 1937. Nr kol. 207.

Kronika krajowa

Pracownicy K. K. O. fundują szkołę lotniczą im. Marszałka Śmigłego-Rydza.

Pracownicy komunalnych kas oszczędności postanowili ufundować szkołę lotniczą im. Marszałka Śmigłego - Rydza.

Szkoła powstanie wpobliżu Lublina. Posiadać będzie lotnisko obszaru 150 ha, hangary na 20 samolotów oraz budynek szkolny i internat dla uczniów na 30 osób. Z urządzeń należy wymienić samochód sanitarny, stację benzynową, plac sportowy itd. Dążeniem zarówno komitetu budowy jak i zarządu głównego L. O. P. P. jest, aby szkoła nosząca imię Naczelnego Wodza była pod względem wyposażenia i urządzeń wzorowa. Świadczy o tym zarówno rozmiar lotniska, jak i projekty budynków, urządzeń i przewidywanego sprzętu.

Szkoła zaopatrzona będzie w dwie eskadry. Pierwsza eskadra składająca się z 8 samolotów podstawowego szkolenia typu RWD-8 oraz druga — składająca się z 3—5 samolotów przejściowego typu RWD-17. Poza tym do szkoły przydzielony będzie samolot turystyczny RWD-13 i sanitarny RWD-13-S.

Inicjatywa zadeklarowania ofiar na realizację jakiegoś dzieła, które by przyczyniało się do podniesienia sił obronnych państwa, powstała wśród pracowników komunalnych kas oszczędnościowych wiosną 1936. Zawiązał się komitet, składano ofiary w formie opodatkowania się, a tymczasem nadsyłano projekty i pomysły.

Ze wszystkich projektów najwięcej odpowiadała zamiarom inicjatorów koncepcja ufundowania szkoły lotniczej, w której kształciłyby się nasze rezerwy lotnicze. Komitet pracowników K. K. O. chciał być pewny, że realizacja tego zamiaru stworzy rzecz należącą do rzędu najpotrzebniejszych i najpilniejszych. Wyłoniono więc delegację, która przyjęta przez Marszałka Śmigłego - Rydza na specjalnej audiencji po przedstawieniu mu swych zamiarów uzyskała od Naczelnego Wodza całkowitą akceptację projektów i pozwolenie nazwania szkoły jego imieniem.

Z całą energią przystąpiono do realizacji.

Komitet budowy szkoły nawiązał ścisłą współpracę z komitetem Żwirki i Wigury przy zarządzie głównym L. O. P. P. W dniu 28 listopada odbyło się w Warszawie plenarne posiedzenie komitetu budowy szkoły, w którym wzięli udział: prezes zarządu głównego L. O. P. P. gen. dyw. inż. Leon Berbecki i przewodniczący wydziału lotniczego mjr. pil. S. Skarżyński. Na posiedzeniu prezes komitetu budowy szkoły insp. Świderski złożył sprawozdanie z dotychczasowej działalności, a gen. L. Berbecki poinformował o obecnym stanie budowy.

Dotychczas rozplanowano teren i rozpoczęto już budowę hangarów. Obecnie zakończono fundamenty i rozpoczęto montowanie żelaznych konstrukcyj. Zamówiona eskadra samolotów została już wybudowana. Samoloty te czekają na moment otwarcia szkoły w hangarach L. O. P. P. W budowie znajduje się eskadra samolotów przejściowych. Według zamierzeń komitetu budowy i L. O. P. P. szkoła zostanie uruchomiona latem 1938 r.

Zamierzenia pracowników K. K. O. będą więc zrealizowane. Dzięki ich ofiarności Polska uzyska jedną więcej szkołę lotniczą najnowocześniej urządzoną.

Służąc szkoleniu nowych zastępów pilotów, szkoła ta będzie jednocześnie żywym i trwałym pomnikiem ofiarności społeczeństwa oraz skutecznym środkiem propagandy K. K. O., dzięki inicjatywie i wysiłkom pracowników tych kas.

Komitet posiada zapewnienie, że nie tylko te trzy inicjały „K. K. O." figurujące w nazwie szkoły będą wyryte na specjalnym obelisku u wejścia do szkoły, lecz i aparaty szkolne będą je nosiły na skrzydłach.

Całkowite urządzenie i wyposażenie szkoły kosztować będzie ok. 1 miliona złotych.

Uruchomienie dwóch oddziałów K. K. O. miasta Gdyni.

Komunalna Kasa Oszczędności m. Gdyni, spełniająca w życiu gospodarczym Wybrzeża coraz donioślejszą rolę, uruchomiła ostatnio dwa oddziały na terenie Orłowa i Chylonii. W uroczystości poświęcenia i otwarcia tych dwóch nowych placówek gospodarczych wzięli udział Komisarz Rządu p. mgr. Sokół, Rada i Zarząd Kasy z jej dyrektorem p. Franciszkiem Linkem na czele, reprezentanci sfer gospodarczych miasta i portu, członkowie Rady Miejskiej oraz przedstawiciele obywatelstwa Orłowa i Chylonii.

Z okazji uruchomienia oddziałów dyrektor Linke wygłosił do zebranych w lokalu oddziału w Chylonii reprezentantów władz i przedstawicieli sfer gospodarczych przemówienie, w którym scharakteryzował znaczenie i cele założonych nowych oddziałów K. K. O. m. Gdyni. P. Komisarz Rządu Sokół składając Komunalnej Kasie Oszczędności na ręce jej dyrektora — życzenia dalszego rozwoju podkreślił zadania i rolę, jaką ta instytucja finansowa spełnia w życiu gospodarczym Gdyni.

Oddział K. K. O. w Orłowie mieści się przy ul. Orłowskiej 64, kierownikiem oddziału jest p. Brzeziński. Oddział w Chylonii mieści się przy ul. Chylońskiej 67, kierownikiem jego został p. Chart. Oddziały są uprawnione do wykonywania wszystkich czynności bankowych, a ponadto do przyjmowania opłat na rzecz instytucji miejskich, jak Zakłady Wodociągowe, Zakłady Elektryczne, itd. Oddziały tych rozległych przedmieść skoncentrują u siebie ruch wkładów oszczędnościowych. Mieszkańcy będą mogli na miejscu w oddziałach załatwiać wszystkie sprawy bez konieczności wyjazdów.

Fakt uruchomienia oddziałów mieszkańcy rozrastających się stale przedmieść przyjęli z dużym uznaniem.

Miliardowy plan inwestycyj na rok 1938/39.

W swym exposé sejmowym wicepremier Kwiatkowski zapowiedział dalsze wzmocnienie prac inwestycyjnych zarówno w Okręgu Centralnym jak i w innych częściach kraju. Równocześnie wicepremier dał syntetyczny obraz zamierzeń na rok następny, ujmując w cyfrach przybliżonych możliwości finansowe, jakimi rozporządzać będziemy w okresie od 1.I 1938 do 31.III.1939.

Sumy, które przeznaczy rząd na roboty publiczne i inwestycje, są następujące:

1) z budżetu państwowego (bez Funduszu Pracy) ok. 200,0 miln. zł,

2) z własnych środków Funduszu Pracy ok. 60,0 miln. zł,

3) z nowego planu finansowo - inwestycyjnego ok. 450,0 miln. zł,

4) z własnych środków przedsięb. państwowych i monopol. ok. 45,0 miln. złotych,

5) z funduszów na rozb. kolei Śląsk — Gdynia ok. 29,0 miln. zł,

6) z kredytów towarowych i roboczych, kraj. i zagr. ok. 100,0 miln. zł,

7) z autonom. funduszów wojew. śląskiego ok. 15,0 miln. zł,

8) z kredytów zarezerwowanych dodatk. dla samorządów ok. 12,0 miln. zł.

Razem ok. 911,0 miln. zł.

Jeżeli do tego dołączy się sumy, które z mobilizacji finansowej roku bieżącego pozostają na rachunkach w banku i będą wyzyskane dopiero w r. 1938 oraz sumy, które pochłonięte zostaną w zimie na przygotowanie robót na wiosnę, a wreszcie sumy zawarte w budżetach inwestycyjnych samorządowych łączących się z planem państwowym, to suma inwestycyj publicznych w tym okresie na pewno przekroczy miliard złotych.

Wszystkie wymienione wyżej kwoty mają całkowicie ustalone źródła pochodzenia, z wyjątkiem pozycji wymienionej pod punktem 3) „z nowego planu finansowo - inwestycyjnego ok. 450,0 miln. zł". Wicepremier wyjaśnił, że mobilizacja tej kwoty ustalonej w szczegółach i w terminach z instytucjami finansowymi opiera się na następujących założeniach.

a) kredyty długoterminowe z tzw. sztywnego rynku pieniężnego 275,0 miln. zł,

b) umowna transza gotówkowa pożyczki zagranicznej 25,0 miln. zł,

c) bilety skarbowe 120,0 miln. zł,

d) kredyty krótkoterminowe w bankach państwowych 30,0 miln. zł.

Razem 450,0 miln. zł.

Jeżeli więc pierwszy plan obejmował sumę wydatków na ok. 400 — 450 miln. zł rocznie, plan następny uległ korekturze do ok. 600 miln. zł rocznie, to obecnie w relacji rocznej osiągamy cyfrę do 800 miln. zł.

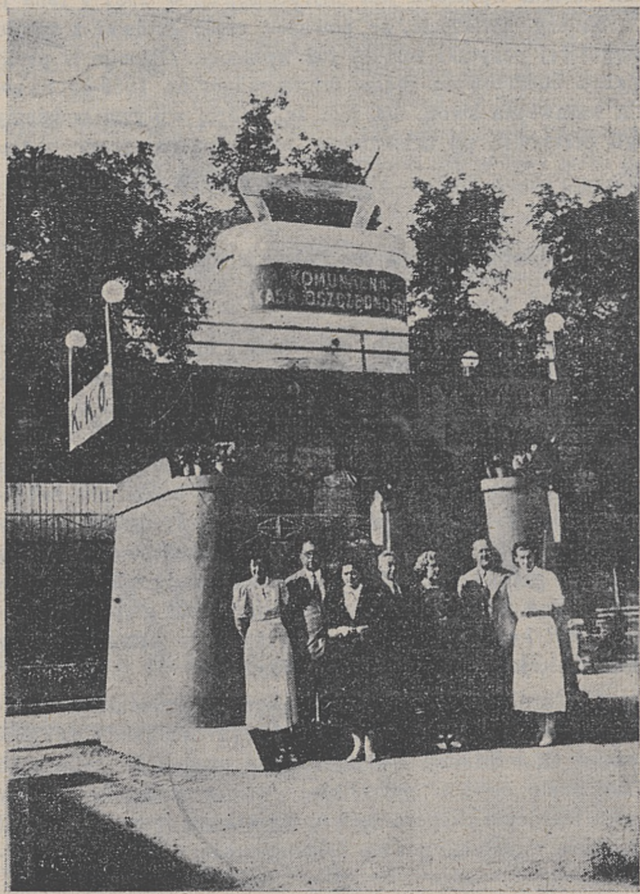
„Zaznaczam jednak — dodał wicepremier Kwiatkowski — że w ramach tych cyfr dochody własne kolejowe i pocztowe preliminowane są ostrożnie i zapewne w biegu czasu wykonanie będzie wyższe od preliminarza".

Poleskie KKO na wystawie regionalnej w Pińsku.

W dniach od 22 sierpnia do 7 września br. odbyła się w Pińsku wystawa regionalna p. n. „Jarmark Poleski". W wystawie wzięły udział również komunalne kasy oszczędności województwa poleskiego.

W głównym pawilonie wystawy urządzono stoisko, w którym przedstawiono wykresy z działalności wszystkich KKO w Polsce, wyświetlano kilkudziesięciometrowy film propagandowy i rozdawano ulotki.

Na wolnym terenie wystawy został urządzony kiosk, którego fotografię zamieszczamy. Kiosk był zbudowany w formie betonowego przęsła mostowego, na którym umieszczono

Kiosk KKO na „Jarmarku Poleskim".

olbrzymich rozmiarów skarbonkę. Kiosk ten zwracał powszechną uwagę, górując ponad częścią zachodnią terenu targowego.

Wystawę zwiedziło ponad 50.000 osób. Koszty propagandy KKO pokryły wspólnymi siłami kasy poleskie przy współudziale Związku KKO w Warszawie.

Dalsza transza pożyczki francuskiej.

Pożyczka francuska, jaką zaciągnęliśmy pod koniec roku ub., wyniosła w sumie 2.600 m. fr. Pożyczka ta składa się z kilku następujących części: 1000 mil. fr. w formie dostaw towarowych, 540 miln. fr. na dokończenie wyposażenia linii kolejowych Śląsk — Gdynia, a reszta, tj. 1.060 mil. fr., ma wpłynąć w gotówce.

Z kwoty powyższej sumą około 2.060 mil. fr. fr. będzie obciążony skarb państwa, natomiast kwotą 540 mil. fr. fr. będzie obciążone przedsiębiorstwo kolejowe Śląsk — Gdynia. Inaczej mówiąc z pożyczki powyższej wpłynie do Polski na ożywienie życia gospodarczego 1.600 mil. fr., a reszta tzn. około 1.000 mil. fr. wpłynie w formie kredytu towarowego.

Jak zapowiedział w dniu 2 stycznia br. na Komisji skarbowej sejmu p. wicepremier E. Kwiatkowski, z pożyczki tej

czysty transfer gotówkowy do Polski wyniesie 810 mil. fr. czyli około 200 mil. zł, do czego jednak mogą jeszcze dojść inne pozycje, w zależności od tego, jak w danych momentach będą się układały rozrachunki między Polską a Francją.

Wspomniana pożyczka zostanie, jak wiadomo, wpłacona w całości w ciągu 4 lat od daty podpisania, przy czym specjalny nacisk był położony na to, aby większa część gotówki została wpłacona jak najrychlej, tj. w 1937 i 1938 r.

Należy stwierdzić, że poważna część gotówki z tytułu zaciągniętej pożyczki została już wpłacona. Obecnie w preliminarzu budżetowym rządu francuskiego na 1938-39 r. została wstawiona kwota 300 mil. fr., której wpływu będziemy mogli oczekiwać po uchwaleniu preliminarza przez parlament. (Gazeta Handlowa).

Położenie gospodarcze Polski w październiku w oświetleniu B. G. K.

Położenie na rynku pieniężno - kredytowym Polski kształtowało się w październiku korzystnie, gdyż mimo sezonowego wzrostu zapotrzebowania pieniężnego stan wkładów wykazywał ruch zwyżkowy, przyczyniając się do wzrostu płynności instytucyj finansowych. Ze względu jednak na niewielką podaż materiału dyskontowego, banki nie zwiększały w równym stopniu swej działalności kredytowej: w obrotach gospodarczych bowiem szerokie zastosowanie mają transakcje gotówkowe, dzięki czemu wzrastają własne rezerwy pieniężne przedsiębiorstw. W silniejszym stopniu poszukiwany był kredyt na cele inwestycyjne w przemyśle oraz w budownictwie na wykończenie domów.

Wypłacalność w kredycie bankowym pozostała zadawalająca; korzystniej niż w roku ubiegłym wpływają również płatności od rolników. Warunki zbytu produktów rolniczych układają się bowiem pomyślnie. Wobec gorszych zbiorów w roku bieżącym eksport zbóż w wyjątkiem jęczmienia ustał wprawdzie zupełnie, pewną rekompensatę daje jednak rolnictwu wzrastający silnie wywóz artykułów hodowlanych. Dobrze wypadł również zbiór okopowych, który wyrównuje choć w części niekorzystny w roku bieżącym urodzaj pasz.

Na stan produkcji przemysłowej, a przede wszystkim na produkcję dóbr wytwórczych, oddziaływał korzystnie intensywny ruch inwestycyjny, zwłaszcza w zakresie robót publicznych i inwestycyj państwowych. Również przemysł przystąpił do zwiększenia inwestycyj rozszerzając istniejące zakłady wytwórcze i budując nowe fabryki...

Liczba zatrudnionych w przemyśle robotników wzrosła w miesiącu sprawozdawczym dość silnie głównie w związku z przystąpieniem sezonowych działów przemysłu spożywczego do kampanii produkcyjnej. Spadek bezrobocia jednak ustał i w końcu października liczba zarejestrowanych bezrobotnych, pod wpływem czynników sezonowych, nieznacznie się podniosła.

Jako korzystne zjawisko podkreślić należy zamknięcie bilansu handlowego z zagranicą w październiku nadwyżką wywozu przy wysokim stanie obrotów.

„Pończocha“ się mści.

Zamieszkała w Mszczonowie Gitla Baumgarten, trudniąca się skupem pierza, uciułała sobie w ciągu kilkunastu lat pracy sumę 2700 zł. Pieniądze te kobieta przechowywała ukryte pod siennikiem w łóżku.

Onegdaj Baumgartenowa wyjechała do Rawy Mazowieckiej po pierze. Podczas jej nieobecności 4-letnia córka wyjęła z łóżka zawiniątko z pieniędzmi i zaczęła się bawić, wreszcie porzuciła zawiniątko przy kuchni między stosem drzewa.

Powróciwszy wieczorem Baumgartenowa rozpaliła na kuchni ogień i wrzuciła razem z drzewem zawiniątko również do ognia. Po chwili dopiero rozpoznała w zwęglonych szczątkach opalone resztki banknotów. Niestety nie dało się już ocalić spalonych banknotów. *(„Polska Zbrojna“ z 4.XII. 1937 r.).*

Wiadomości zagraniczne

Nowa centrala żyrowa kas oszczędności w Austrii.

W najbliższy czasie ma powstać w Wiedniu centrala żyrowa austriackich kas oszczędności o kapitale 15 milionów szylingów, z czego 14 milionów mają wpłacić komunalne kasy oszczędności, a 1 milion tamtejsza P. K. O.

Głównym celem nowej instytucji będzie administrowanie wolną gotówką kas oszczędności, które zamiast składać ją jak dotychczas w bankach, będą lokować te fundusze w centrali żyrowej będącej pod kontrolą kas. Wkłady w centrali będą wynosić ok. 1 — 2% wkładów złożonych w kasach. W ten sposób centrala żyrowa mogłaby uzyskać ok. 30 miln. szylingów kapitałów obrotowych.

Na razie nie jest jeszcze zdecydowane, jakie operacje będzie prowadzić centrala. Istnieje tendencja do takiego załatwienia sprawy, aby uniknąć konkurencji dla banków, a zwłaszcza dla kasy pocztowej. Wzgląd ten zapewnie wpłynie na ograniczenie zakresu operacyj centrali żyrowej. Tak więc centrala nie będzie udzielać kredytów hipotecznych ani też żadnych kredytów dla osób prywatnych. Rachunki bieżące będzie prowadzić w P. K. O. Wszystkie kasy oszczędności dokonywać będą wypłat na zlecenie i rachunek centrali.

Rozwój dochodu społecznego we Francji.

Ciekawe dane o rozwoju dochodu społecznego we Francji przynosi pismo L'Information.

W roku 1929 społeczny dochód we Francji osiągnął maksymalną cyfrę 265 miliardów fr., w roku zaś 1936 cyfra ta spadła do 189 miliardów, co po uwzględnieniu spadku wartości franka przedstawia wartość tylko 132 miliardów franków z 1928 r. W ciągu siedmiu lat dochód społeczny zmniejszył się o 46%.

Podział dochodu społecznego przedstawiał się następująco:

	1913	1929	1936
płace i pobory	43,3	47,1	50,4
dochód z kapitałów	19,6	16,4	19,6
dochody mieszane	35,7	31,8	22,1
emerytury	1,4	4,7	7,9
Razem	100,0%	100,0%	100,0%

Widać z tego, że Francja staje się powoli coraz więcej krajem pracowników najemnych i emerytów. Komunikując te dane znany ekonomista Ch. Rist podkreśla: „Przed naszymi

oczyma dokonuje się znamienna ewolucja, polegająca na silnym wzroście liczby pracowników zależnych, tych którzy nie uczestniczą w ryzyku produkcji i sprzedaży. To przesunięcie posiada niesłychane znaczenie psychologiczne i społeczne".

Obrót żyrowy w starożytnym Egipcie.

Dzięki wykopaliskom możemy poznać stosunki gospodarczo - społeczne wielu narodów, po których zostały skromne ślady archeologiczne. W świetle badań archeologicznych nad skorupkami glinianymi (tzw. „ostrakos") poznano m. in. jedno z najciekawszych urządzeń starożytnego Egiptu, mianowicie organizację obrotu żyrowego opartą na zbożu. Okazuje się, że Egipcjanie wynaleźli ten system obrotu, uchodzący za wytwór czasów nowożytnych, związany z istnieniem gospodarki pieniężno - kredytowej, już przed przeszło 2000 lat i to w formie bynajmniej nie pierwotnej.

Zasada jego była następująca: po żniwach każdy chłop egipski, a ci stanowili gros ludności kraju, oddawał zebrane z pól zboże do spichrza państwowego i otrzymywał w zamian za to coś w rodzaju naszej dzisiejszej książeczki czekowej. Dysponując odpowiednią ilością zboża zdeponowanego na swoim koncie, które w specjalnych warunkach klimatycznych i hydrograficznych Egiptu było zawsze mniej więcej jednego gatunku, mógł przy jej pomocy opłacać wszystkie podatki, spłacać zaciągnięte kredyty, przekazywać zboże do innych miejscowości, wcale tego zboża nie ruszając. Zarząd śpichrza państwowego, połączony zazwyczaj z kasą państwową, prowadził obszerną korespondencję z właścicielami kont zbożowych, z zarządami śpichrzów w innych miejscowościach i z izbami rozrachunkowym, które co jakiś czas odbywały posiedzenia dla wyrównania rachunków.

Państwo egipskie było poważnym konsumentem zboża i zajmowało się poza tym eksportem zboża, które w formie podatków zamiast pieniędzy otrzymywano od ludności.

Dzięki temu chłop nie musiał zaraz po żniwach rzucać dużych ilości zboża na rynek i nie wywoływał zniżki cen. Po całym kraju krążyły czeki zbożowe jak dzisiaj czeki pieniężne, przyczyniając się do ożywienia gospodarki kraju.

Oto treść takiego czeku zbożowego już z okresu rzymskiego: „Dionizos, syn Dionizosa, do dyrektorów śpichrza w miejscowości Anon. Proszę przekazać z mojego konta pszenicznego z roku 17 na konto Dionizosa, syna Filiskosa, 7 miar zboża, pisane siedem miar zboża. Dnia 11 miesiąca Farfi, w 18 wieku panowania cesarza Hadriana".

Jak widać z dokumentów, konta zbożowe prowadzone były według lat, co wiązało się z pewną zmiennością gatunku zbóż z roku na rok w zależności od ilości naniesionego mułu rzecznego.

(Wg „Polski Zbrojnej").

S T A T Y S T Y K A

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 31. X. 1937 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 30.X.37	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		31 VIII	30.IX	31.X	31.VIII	30.IX	31.X	31.VIII	30.IX	31.X
P. K. O.	**1**	**927 010**	**933 756**	**940 051**	**731 523**	**737 076**	**741 749**	**195 517**	**196 680**	**198 302**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**357**	**757 394**	**763 524**	**761 866**	**664 859**	**669 413**	**674 228**	**92 535**	**94 111**	**87 638**
Miejskie	124	498 563	503 288	501 670	434 051	437 419	440 686	64 512	65 869	60 984
Powiatowe	228	254 443	255 762	255 902	227 718	228 887	230 414	26 725	26 875	25 488
Związków międzykomunalnych	4	2 700	2 753	2 717	2 325	2 331	2 350	375	422	367
Wojewódzka	1	1 688	1 721	1 577	765	776	778	923	945	799
M. st. Warszawa	1	138 435	141 340	140 486	100 274	101 039	103 567	38 161	40 301	36 919
Warszawa	25	43 946	44 051	43 516	38 070	38 010	38 185	5 876	6 041	5 331
Łódź	17	19 912	19 711	19 744	15 474	15 391	15 712	4 438	4 320	4 032
Kielce	18	17 413	17 655	17 787	14 546	14 854	15 134	2 867	2 801	2 653
Lublin	19	9 613	9 811	9 813	8 372	8 426	8 531	1 241	1 385	1 282
Białystok	14	6 250	6 386	6 333	5 172	5 229	5 300	1 078	1 157	1 033
Wilno	8	7 344	7 572	7 452	6 600	6 869	6 880	744	703	572
Nowogródek	8	2 060	2 033	2 077	1 656	1 675	1 732	404	358	345
Polesie	9	2 451	2 721	2 477	1 835	1 989	1 912	616	732	565
Wołyń	13	4 829	4 994	5 030	3 572	3 689	3 829	1 257	1 305	1 201
Poznań	73	111 028	111 396	111 474	103 351	103 619	103 733	7 677	7 777	7 741
Pomorze	40	38 618	38 578	38 234	31 852	31 910	31 801	6 766	6 668	6 433
Śląsk	18	133 482	134 014	134 864	124 180	125 581	126 988	9 302	8 433	7 876
Kraków	22	121 438	121 249	121 483	117 332	117 477	117 929	4 106	3 772	3 554
Lwów	37	82 928	84 043	83 458	75 772	76 496	76 092	7 156	7 547	7 366
Stanisławów	17	10 647	10 964	10 872	10 246	10 589	10 485	401	375	387
Tarnopol	18	7 000	7 006	6 766	6 555	6 570	6 418	445	436	348
Inne kasy *d*	**2**	**34 855**	**35 194**	**35 140**	**34 672**	**34 704**	**34 776**	**183**	**490**	**364**

a Bez sum figurujących na książeczkach oszczędnościowych wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

Wkłady w instytucjach kredytowych i oszczędnościowych

Miliony złotych. 31.XII 1933 — 1936, 30.VI 1937

Instytucje Rodzaje wkładów	1933	1934	1935	1936 — 1937				
				30.VI	30.IX	31.XII	31.III	30.VI
Ogółem	**2 720,3**	**2 984,9**	**3 029,3**	**2 899,0**[a]	**2 989,9**[a]	**3 204,7**[a]	**3317,7**[a]	**3 430,7**[a]
Bank Polski	**239,4**	**216,6**	**187,5**	**143,8**	**160,2**	**237,1**	**194,8**	**182,1**
Rachunki żyrowe	239,4	216,6	187,5	143,8	160,2	237,1	194,8	182,1
w tym kas państwowych	14,9	29,0	1,2	1,4	1,5	1,4	0,8	5,0
Bank Gospodarstwa Krajowego	**223,5**	**300,2**	**275,2**	**258,7**	**290,2**	**355,1**	**434,9**	**463,5**
Wkłady terminowe	67,1	91,6	83,9	81,7	84,4	115,2	173,1	180,5
„ à vista	101,4	145,1	133,0	124,7	155,0	190,1	210,1	230,0
„ na książ. oszcz.	55,0	63,5	58,3	52,3	50,8	49,8	51,7	53,0
Państwowy Bank Rolny	**95,0**	**109,6**	**107,6**	**115,1**	**115,0**	**130,1**	**121,4**	**153,1**
Wkłady terminowe	58,5	64,5	59,4	66,4	68,7	70,7	75,6	105,2
„ à vista	34,7	42,6	45,5	46,0	43,7	56,9	43,0	44,7
„ na książ. oszcz.	1,8	2,5	2,7	2,7	2,6	2,5	2,8	3,2
Banki komunalne[b]	**31,5**	**40,1**	**38,9**	**37,8**	**41,4**	**45,4**	**48,9**	**51,9**[c]
Wkłady terminowe	12,4	16,5	15,7	16,2	16,1	16,3	17,9	19,5
„ à vista	9,8	8,2	10,0	7,8	11,0	11,6	13,2	13,2
„ na książ. wkład. i asygn. kas.	0,3	0,6	1,1	2,6	3,0	3,1	3,6	3,9
Salda kredytowe rach. bieżących	9,0	14,8	12,1	11,2	11,3	14,4	14,2	15,3
Banki prywatne i większe domy bankowe[d]	**446,2**	**454,5**	**462,3**	**452,8**	**468,5**	**466,0**	**489,2**	**507,2**
Wkłady terminowe	124,9	126,3	114,6	102,6	97,8	100,3	102,7	106,6
„ à vista	119,8	127,3	128,8	128,3	133,4	131,3	135,0	132,8
„ na książ. wkład. i asygn. kas.	67,4	81,0	95,7	89,0	83,8	87,3	94,0	100,0
Salda kredytowe rach. bieżących	134,1	119,9	123,2	132,9	148,5	147,1	157,5	167,8
Oddziały banków zagranicznych	**54,2**	**47,8**	**48,2**	**54,6**	**59,9**	**62,7**	**65,3**	**60,6**
Wkłady terminowe	6,6	9,8	10,6	10,7	12,7	11,7	13,0	12,9
„ à vista	7,8	11,3	8,3	11,0	10,3	9,7	10,0	9,5
„ na książ. wkład. i asygn. kas.	—	—	—	—	—	—	—	—
Salda kredytowe rach. bieżących	39,8	26,7	29,3	32,9	36,9	41,3	42,3	38,2
Bank P. K. O.	**8,5**	**20,8**	**36,8**	**35,5**	**33,3**	**30,1**	**30,5**	**30,8**
Wkłady terminowe	1,0	2,9	3,1	2,8	3,0	7,4	9,3	19,4
„ à vista	5,9	13,6	31,4	28,7	26,5	19,3	17,9	7,3
„ na książ. oszcz.	—	—	—	—	—	—	—	—
Salda kredytowe rach. bieżących	1,6	4,3	2,3	4,0	3,8	3,4	3,3	4,1
Pocztowa Kasa Oszczędności	**713,5**	**858,1**	**881,7**	**825,2**	**844,0**	**895,7**	**898,7**	**912,0**
Wkłady na książ. oszcz.	506,5	624,4	679,3	615,2	649,6	663,7	688,6	715,8
„ czekowe	207,0	233,7	202,4	180,0	194,4	232,0	210,1	196,2
Komunalne Kasy Oszczędności[e]	**614,6**	**664,6**	**711,3**	**716,0**	**717,5**	**720,5**	**761,1**	**792,9**
Wkłady na książ. oszcz.	570,6	612,1	651,3	645,4	641,8	640,1	669,9	691,8
„ na rach. bież. czek. i żyrow.	44,0	52,5	60,0	70,6	75,7	80,4	91,2	101,1
Gminne kasy pożycz.-oszczęd.	**7,5**	**7,6**	**8,0**	.	.	.	.	.
Spółdzielnie kredytowe[f]	**282,5**	**259,8**	**265,4**	**253,5**	**252,9**	**253,9**	**264,7**	**268,8**
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	**3,9**	**5,2**	**6,4**	**6,0**	**7,0**	**8,1**	**8,2**	**7,8**
Wkłady na książ. oszcz. i asyg. kasowe	0,9	1,0	1,1	1,3	1,3	1,4	1,3	1,2
Salda kredytowe rach. bieżących	2,1	2,5	2,2	1,7	1,5	1,4	1,5	1,2
Lokaty kas Stefczyka	0,9	1,7	3,1	3,0	4,2	5,3	5,4	5,4

a. Bez gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych. *b.* Polski Bank Komunalny, Komunalny Bank Kredytowy i Wojewódzki Bank Pożyczkowy, w okresie 1928 — 1932 także Pomorska Kasa Pożyczkowa, przekształcona następnie na Wojewódzką Kasę Oszczędności. *c.* Dla Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego stan z dnia 31. V. 1937 r. *d.* Prywatne banki akcyjne (krajowe), banki towarzystw kredytowych i domy bankowe objęte bilansem łącznym Min. Skarbu. *e.* Łącznie z dwiema niekomunalnymi. *f.* Należące do związków rewizyjnych. Od r. 1934 dane Rady Spółdzielczej.

Uwaga. Szczegółowe objaśnienie do powyższej tablicy znajduje się w zesz. 12 Wiadomości Statystycznych z r. 1936, str. 243.

Ogłoszenia urzędowe

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BRZESKIEGO W BRZEŚCIU NAD BUGIEM,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Brześciu nad Bugiem w dniu 30 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 4 listopada 1937 r. Nr 6/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Brzeskiego w Brześciu nad Bugiem, założona przez Brzeski Powiatowy Związek Samorządowy w Brześciu nad Bugiem w roku 1926, a działająca: 1) od dnia jej uruchomienia, to jest od dnia 12 sierpnia 1926 roku, do dnia 23 lipca 1928 roku pod nazwą „Powiatowa Kasa Oszczędności w Brześciu nad Bugiem" na mocy statutu zatwierdzonego reskryptem Wojewody Poleskiego z dnia 30 kwietnia 1926 roku Nr III-263/26 r., 2) od dnia 24 lipca 1928 r. do dnia 26 marca 1931 roku pod nazwą „Komunalna Kasa Oszczędności Sejmiku Brzeskiego w Brześciu nad Bugiem" na mocy statutu zatwierdzonego reskryptem Wojewody Poleskiego z dnia 23 lipca 1928 r. Nr III S. F. 14/13 i na mocy tegoż statutu od dnia 27 marca 1931 r. do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą „Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Brześciu nad Bugiem".

W dalszym ciągu statutu niniejszego Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Brzeskiego w Brześciu nad Bugiem zwana będzie „Kasą Oszczędności" lub „Kasą".

Kasa może używać skrótu K. K. O.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Brzeskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brześciu nad Bugiem oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Brześć nad Bugiem.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb Brzeskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brześciu nad Bugiem.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Brzeskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brześciu nad Bugiem, Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Brzeski Powiatowy Związek Samorządowy w Brześciu na Bugiem, jako związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy .

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Brzeskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brześciu nad Bugiem.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym składającym się z czterech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, dwóch jego zastępców oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor Zarządzający i jego zastępcy powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25 poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępców oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Brzeski Powiatowy Związek Samorządowy w Brześciu nad Bugiem sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Brzeskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brześciu nad Bugiem.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym, lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu

zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Brzeskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Brześciu nad Bugiem i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU IŁŻECKIEGO W WIERZBNIKU

uchwalonego przez Radę Powiatową w Wierzbniku w dniu 30 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 3 listopada 1937 r. Nr 4/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Iłżeckiego w Wierzbniku, założona przez Iłżecki Powiatowy Związek Samorządowy w Wierzbniku w 1926 roku, działająca początkowo pod firmą „Kasa Oszczędności powiatu Iłżeckiego“ a od dnia 31 sierpnia 1929 r. do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod firmą „Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Iłżeckiego w Wierzbniku“ na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Kieleckiego dnia 28 marca 1929 r. za L. S. m. 442/2, a opublikowanego w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 31 sierpnia 1929 roku Nr 35.

W dalszym ciągu statutu niniejszego Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Iłżeckiego w Wierzbniku zwana będzie „Kasą Oszczędności“ lub „Kasą“.

Kasa może używać skrótu K. K. O.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu Iłżeckiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Wierzbnik.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Iłżeckiego Powiatowego Związku Samorządowego w Wierzbniku.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona § 1 statutu niniejszego.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Iłżecki Powiatowy Związek Samorządowy w Wierzbniku, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000.— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszone na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddzia-

łów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Iłżeckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Iłżecki Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Iłżeckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyj-

skiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Iłżeckiego powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU JANOWSKIEGO W JANOWIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Janowie Lubelskim w dniu 21 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 12 listopada 1937 r. Nr 22/S./37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Janowskiego w Janowie Lubelskim, założona pod powyższą firmą przez Janowski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Lubelskiegi dnia 22.VI.1928 r. za L. 4236/Sm, a opublikowanego w Lubelskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 6 września 1928 r. Nr 29, poz. 273.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkaldów oszczędnościowych, obszar Janowskiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Janów Lubelski.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb województwa lubelskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa lubelskiego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Janowski Powiatowy Związek Samorządowy w Janowie Lubelskim, jako związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność, jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 60.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Janowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i 8 członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20. ustępy: 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Janowski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Janowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych

oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Janowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KOWELSKIEGO W KOWLU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w dniu 23 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 17 listopada 1937 r. Nr 25/S./37. w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp 1 punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ustęp. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Kowelskiego w Kowlu, założona pod powyższą firmą przez Kowelski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wołyńskiego dnia 25 września 1928 r. za L. 891/S.M./3, a opublikowanego w Wołyńskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 31 października 1928 r. Nr 11, poz. 164.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu Kowelskiego i miasta Kowla oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Kowel.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb województwa wołyńskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego. Do czasu ustalenia herbu województwa wołyńskiego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Kowelski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 60.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Kowelskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

ORGANA KASY I ICH KOMPETENCJE.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

RADA KASY.

§ 14 ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

DYREKCJA KASY.

§ 20 ustępy: 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumnty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do dziaałnia w imieniu Kasy powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 statutu niniejszego.

KOMISJA REWIZYJNA.

§ 24 ustęp 1 i 2.

Kowelski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Kowelskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawianych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zestawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzeku-

cyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy, oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Kowelskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU RADOMSKIEGO W RADOMIU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Radomiu w dniu 18 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 9 listopada 1937 r. Nr 14/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Radomskiego w Radomiu, założona przez Radomski Powiatowy Związek Samorządowy w Radomiu w roku 1923, działająca początkowo pod nazwą „Kasa Oszczędności powiatu Radomskiego“ na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 1923 roku L. S. F. 781/13, a od 15 czerwca 1929 roku do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą „Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Radomskiego w Radomiu“ na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Kieleckiego w dniu 24 kwietnia 1929 roku L. Sm. 164/4, a ogłoszonego w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 15 czerwca 1929 roku Nr 24.

W dalszym ciągu statutu niniejszego Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Radomskiego w Radomiu zwana będzie „Kasą Oszczędności“ lub „Kasą“.

Kasa może używać skrótu K. K. O.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Radomskiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Radom.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb Radomskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustanowienia herbu Radomskiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Powiatowy Związek Samorządowy w Radomiu, jako związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 200.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Powiatowego Związku Samorządowego w Radomiu.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową w Radomiu. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa w Radomiu wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Powiatowy Związek Samorządowy w Radomiu sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową w Radomiu na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Powiatowego Związku Samorządowego w Radomiu.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe,

w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Powiatowego Związku Samorządowego w Radomiu i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŚWIĘCIAŃSKIEGO W ŚWIĘCIANACH,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Święcianach w dniu 26 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 8 listopada 1937 r. Nr 12/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca w 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1 ust. pierwszy.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu święciańskiego w Święcianach, założona pod powyższą firmą przez Święciański Powiatowy Związek Samorządowy w Święcianach w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wileńskiego dn. 10 stycznia 1929 r. za L. III-4532, a opublikowanego w Wileńskim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 20 lutego 1929 r. Nr 2, poz. 196.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Święciańskiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest m. Święciany.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb województwa wileńskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Święciański Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Święciańskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14 ust. pierwszy.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i czterech członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową w Święcianach. Równocześnie z wyborem członków Rady Rada Powiatowa w Święcianach wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20 ustępy: pierwszy, drugi, trzeci i czwarty.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 1 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka

Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 24, ust. pierwszy i drugi.

Święciański Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową w Święcianach na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Święciańskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 22.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 32.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu nieniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i na rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Święciańskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 71, ust. pierwszy i drugi.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarz dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Redaktor odpowiedzialny: **Bolesław Obszyński.** Wydawca: **Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorzadowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.